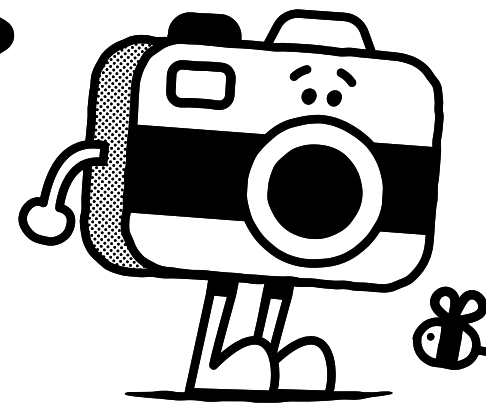
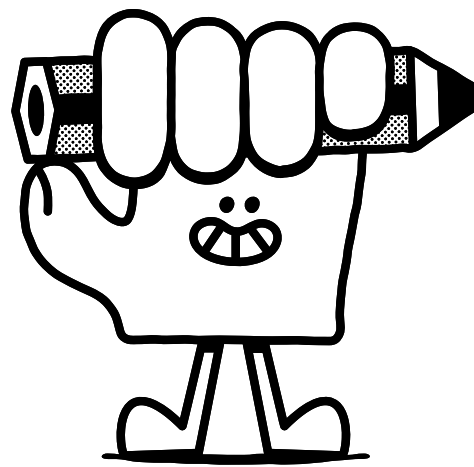
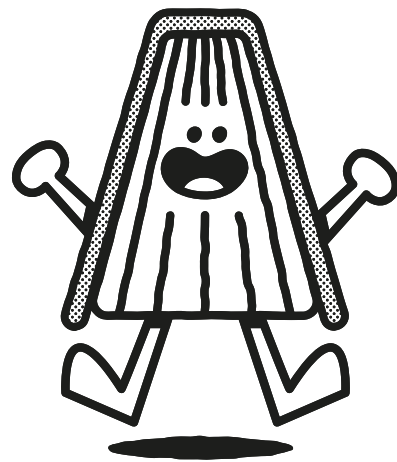
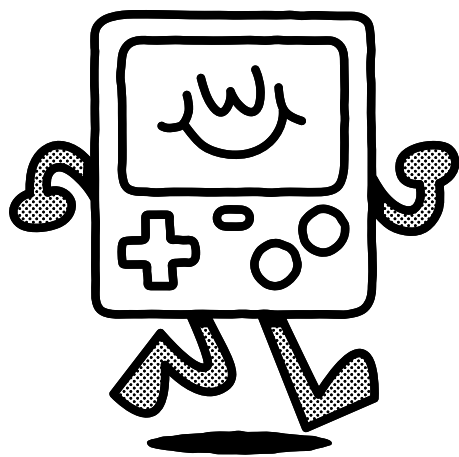
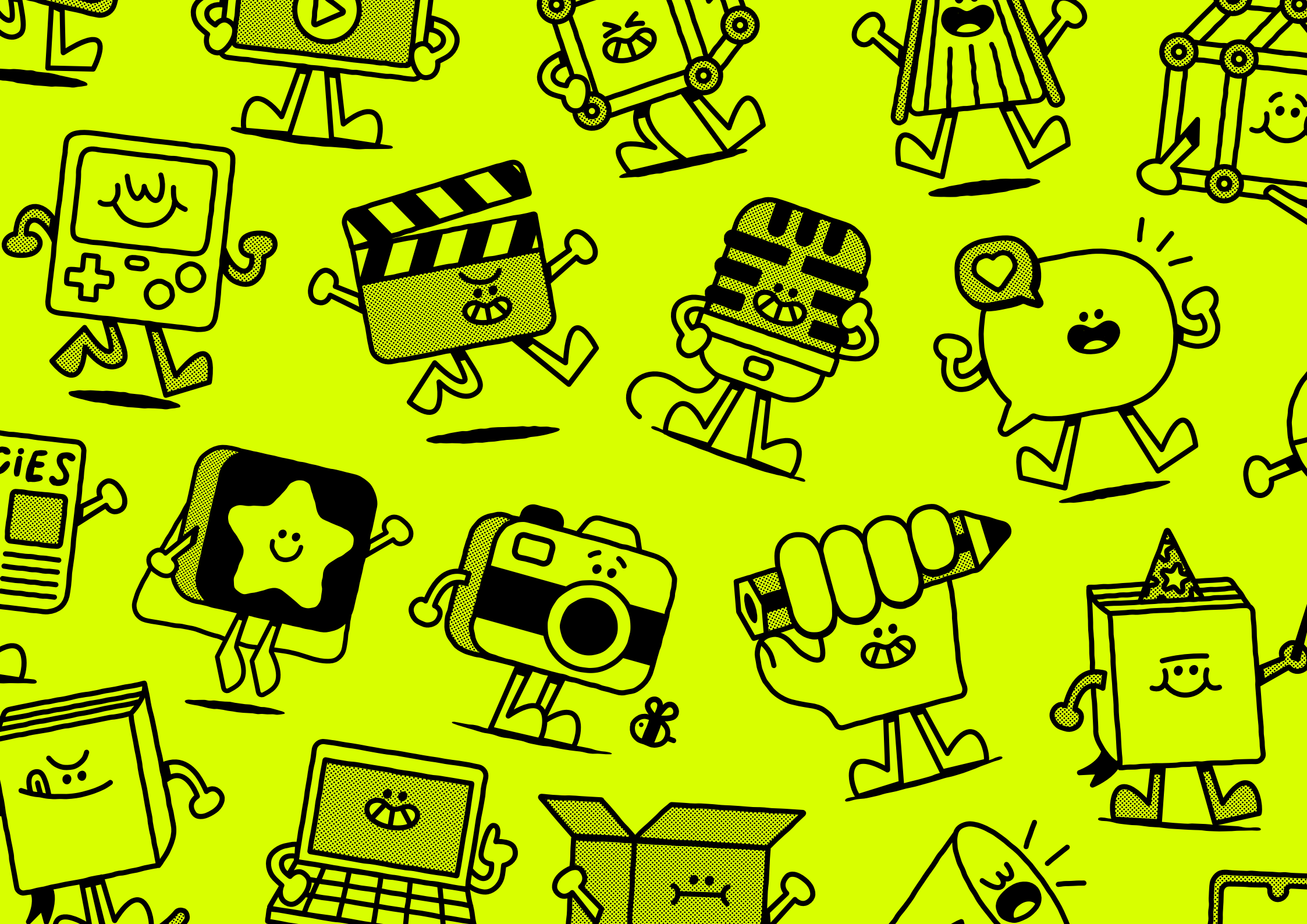

biblio [tech]

Guia per reimaginar
les biblioteques escolars

biblio[tech]

Guia per reimaginar
les biblioteques escolars

biblio[tech]

Guia per reimaginar les biblioteques escolars

1a edició, març 2024
ISBN 978-84-126531-2-0
© Fundació Jaume Bofill
Girona, 34 08010 Barcelona
fbofill@fundaciobofill.org

Redacció de continguts

Azucena Vázquez Gutiérrez, Marina Casabella, Sofía Genta,
Isabel Andrade, Sandra López i Marta Alfonsea

Coordinació de continguts

Marta Alfonsea

Direcció de continguts

Héctor Gardó

Disseny i maquetació

Sonia Fernández Casas

Fotografia

Uncle Jun, escola Àgora (Barcelona) (p.7, 33) Escola Pompeu
Fabra (Reus) (p37)
Escuela 21: Escola Marià Fortuny (Reus) (p13, 35, 43)

Coordinació editorial

Anna Sadurní

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (CC BY 4.0). Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear a partir del material per a qualsevol finalitat els continguts propis d'aquesta publicació, inclosa la comercial. Només us demanem que en reconeguem l'autoria de la creació original.

Un projecte de:

Índex

0 Pròleg	6–7	4 Com reimaginem la biblioteca escolar?	46–55
1 Per què cal reimaginar les biblioteques escolars?	8–17	A /Punt de partida	48
2 Què és Bibliotech? Principis i oportunitats	18–35	A1/ FOAR	48
QUALITAT: Plaer lector i connectar coneixements	20–22	B/ Horitzó (Eines per hackejar)	49–53
EQUITAT: Igualtat d'oportunitats i altes expectatives	23–25	B1/ Radar de Perfils	49
COMUNITAT: Clima positiu i vincle comunitari	26–28	B2/ Mapa d'empatia	50
CREATIVITAT: Ambient estimulant i llibertat creativa	29–31	B3/ El Repte	51
ACTUALITAT: Alfabetitzacions múltiples i pensament crític	32–35	B4/ Diagrama de solucions	52
3 Per on comencem? Dimensions del canvi	36–45	B5/ El Canvas de Bibliotech	53
La mirada estratègica	38–39	C/ Consolidació	54–55
L'equip que lidera la biblioteca escolar	40–41	5 Crida a l'acció	56–57
El valor de la gestió	42–45	Persones que han col·laborat en aquesta guia	60–61
Temps	42	Referències	62–67
Espai	43		
Recursos	44		

0 Pròleg

“Llegir per fer llegir.”

AURORA DÍAZ PLAJA

“Amb els llibres per amics no et faltarà companyia.

Cada pàgina pot ser un estel que et fa de guia.”

JOANA RASPALL

Ens precedeixen i ens devem a grans referents. Menciono dues grans dones centenàries: les bibliotecàries Joana Raspall i Aurora Díaz Plaja, dues visionàries que van dedicar les seves vides a fomentar la lectura i el coneixement. Amb la seva passió i dedicació, van obrir camí per a les futures generacions de bibliotecaris i educadors, deixant un llegat durador que continua inspirant-nos avui. La seva tasca va ser molt més que gestionar llibres; van crear espais d'aprenentatge i descoberta, on la imaginació es desbordava i els somnis prenen vol. Seguint el seu exemple, avui continuem amb la missió de convertir les biblioteques en indrets vius i estimulants, on cada pàgina és una nova aventura i cada lector, un viatger intrèpid en el món del coneixement. Que el seu llegat ens impulsi a continuar treballant per un futur on la lectura sigui una font de plaer i

enriquiment per a tothom. L'entusiasta equip de persones que ha fet possible aquesta guia i impulsat el projecte, té clar que el camí serà llarg i que caldrà aprofitar les nombroses bones experiències que els han precedit i que actualment funcionen. És urgent revertir les preocupants dades d'ús de les biblioteques i d'hàbits lectors que trobareu a les primeres pàgines.

Ja siguis una mestra entusiasta, una bibliotecària compromesa, una responsable política, una tecnòloga o una estudiant amb ganes de conèixer nous horitzons, aquesta guia està dissenyada per a tu. Així que prepara't per aprofundir en aquest viatge fascinant i fer que la biblioteca escolar es converteixi en un punt de trobada inoblidable per a tota la comunitat.

Has arribat al punt de partida d'una crida a l'acció per la transformació. Una proposta emocionant per explorar el model de biblioteques escolars que li diem Bibliotech i amb el que volem reimaginar-les. Aquesta guia t'acompanyarà en l'aventura del canvi i hi trobaràs recursos, idees i inspiració per a convertir la teva biblioteca escolar en un espai vibrant i estimulante per a tota la comunitat escolar.

La Fundació Bofill, juntament amb diferents entitats i persones referents del sector, s'han compromès a garantir que tots els estudiants, independentment del seu origen social o econòmic, tinguin accés a una educació de qualitat i igualitària. Ara és l'hora de les biblioteques escolars. Aprofitant el coneixement adquirit en diversos projectes i incorporant el talent i coneixement dels experts de l'àmbit a escala nacional i internacional, Bibliotech arriba en el moment just.

Bibliotech reimagina les biblioteques escolars responenent als nous reptes. Les biblioteques escolars s'han de convertir en epicentres d'innovació i inspiració. A través de la integració de la lectura amb les tecnologies emergents s'ofereixen propostes que estimulen la creativitat i el pensament crític. Això promou una cultura de curiositat i descobriment, assegurant que les biblioteques escolars segueixin sent motors de creixement personal i comunitari. Estem emocionats per posar en pràctica aquestes idees i transformar la biblioteca en un espai de descoberta i inspiració per a tothom qui la visqui. Som-hi!

CARME FENOLL CLARABUCH

Bibliotecària. Cap de l'àrea de Cultura i Comunitat de la UPC

1 Per què cal reimaginar les biblioteques escolars?

En molt poc temps, les tecnologies digitals han ocupat tots els espais de les nostres vides protagonitzant molts dels canvis culturals d'aquesta era. Tenim diferents conceptes per anomenar-los: l'era de la desinformació, l'època de la postveritat o la generació líquida¹. El fet és que tots aquests processos de canvi profund i estructural del nostre sistema polític i social han afectat directament els entorns educatius i de retruc, a les biblioteques escolars (BE, d'ara endavant). Les BE es troben en un moment crucial de desconstrucció.

Partim de la idea que, les biblioteques escolars són molt més que un espai on trobar informació i recursos, són l'entorn on s'encén **l'espurna de l'amor per la lectura** i on l'alumnat desenvolupa les **habilitats necessàries per afrontar els reptes actuals**.

En un món en constant evolució, on la tecnologia i la informació flueixen a una velocitat vertiginosa, **la lectura i l'escriptura continuen sent els pilars per a l'aprenentatge**. El seu valor segueix intacte i es podria dir que fins i tot ha crescut davant els riscos derivats de la desinformació, tant a través de formats analògics com digitals.

Cal reflexionar i qüestionar la digitalització per trobar-li espais amb sentit i significats pedagògics, però també sobre com convertir aquesta digitalització en oportunitats d'aprenentatge i en motor de canvi des de la BE.

La incorporació de noves formes d'accés a la informació ha **d'anar acompanyada d'un adequat tractament de la competència mediàtica i informacional** que comporti l'aprenentatge per a saber emprar les tecnologies digitals de manera adequada, ètica i segura, donant resposta a dos reptes diferenciats:

→ **Formar lectors crítics**, capaços d'avaluar, seleccionar i comprendre informació provinent de diferents fonts i perspectives. Per aconseguir aquesta fita, és clau proporcionar a l'alumnat l'accés a una àmplia varietat de recursos de qualitat en diferents formats, aprendre a cercar, utilitzar, tractar i comunicar la informació (Blasco i Durban, 2011).

→ **Empoderar i guiar als lectors-productors** (Scolari, 2018), és a dir, a aquells i aquelles alumnes que ja no només consumeixen, sinó que també produeixen contingut, opinen, comenten, comparteixen informació i qüestionen.

Cal, doncs, **ser capaços de construir experiències d'aprenentatge des de les múltiples alfabetitzacions**. L'alfabetització mediàtica i informacional (AMI, d'ara endavant) abasta les competències que permeten a les persones **interactuar amb la informació de manera crítica i eficaç**, independentment del format amb el qual es presenti.

Les capacitats en aquests àmbits són **indispensables per a tota la ciutadania, independentment de la seva edat o procedència**.

La integració de les tecnologies digitals i l'AMI dins les BE ha vingut per quedar-se, però som a temps de decidir com integrar-ho amb sentit educatiu i decidir com aprofitar-les per enfortir el cor de qualsevol biblioteca escolar que continua sent i serà la formació lectora i literària dins d'un entorn per a la lectura.

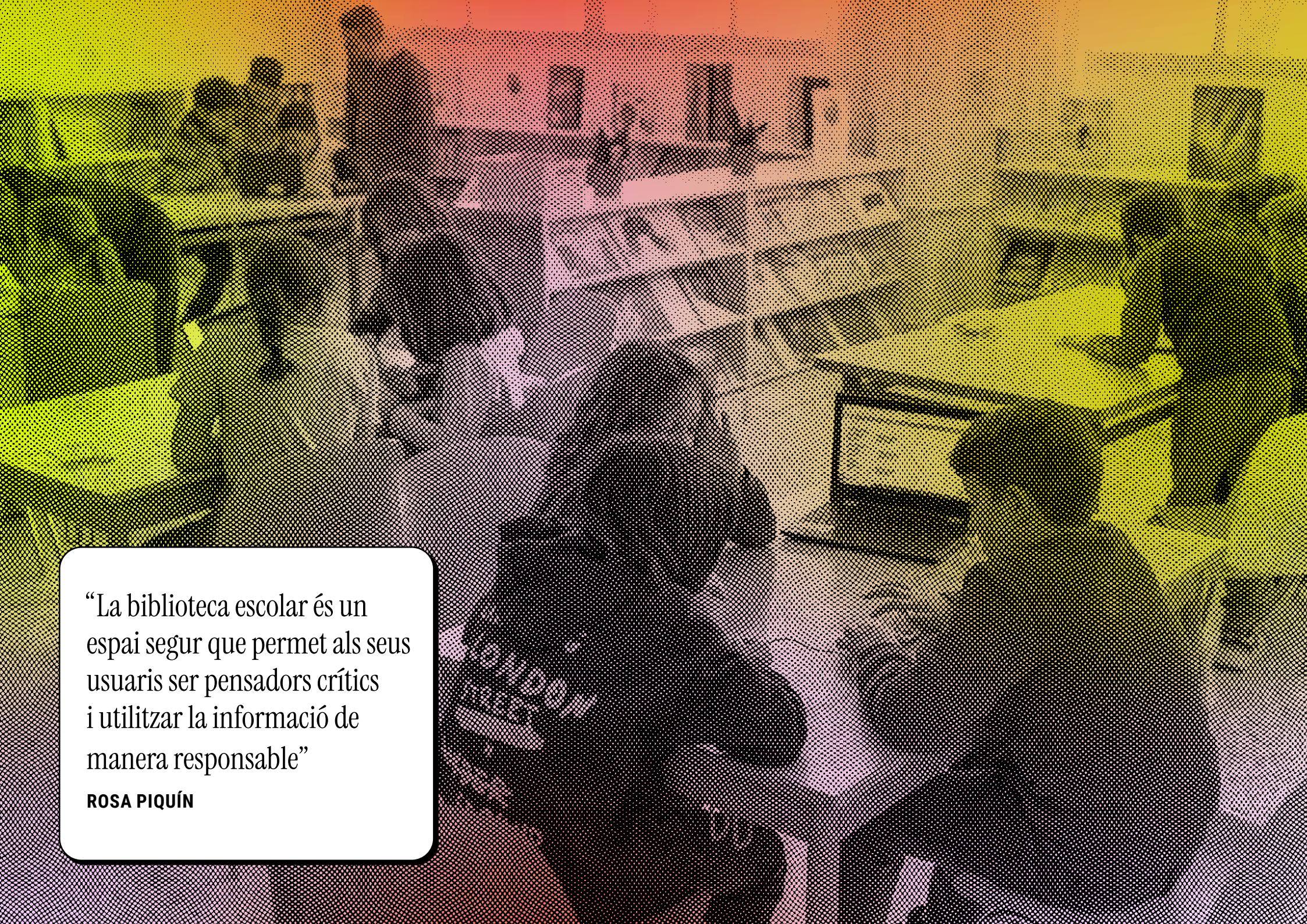
Els informes de les darreres proves internacionals **PIRLS** (2021) i **PISA** (2022), mostren uns resultats en **comprensió lectora que han empitjorat dràsticament**, situant Catalunya a la cua de l'estat espanyol (Ripoll, 2023²).

Posem de manifest la necessitat imprescindible de garantir la biblioteca escolar a tots els centres per **fomentar la lectura i com una gran aliada en el desenvolupament competencial de l'alumnat**, però l'anàlisi de les dades actuals sobre biblioteques escolars **revela una situació preocupant**.

Segons la **Llei 12/2009, del 10 de juliol**, d'educació <<tots els centres educatius han de disposar d'una biblioteca escolar, com a espai d'accés a la informació i font de recursos informatius en qualsevol suport a l'abast dels alumnes, del professorat i de la comunitat educativa>>, **però la realitat és molt diferent**.

1. Per aprofundir: [Información líquida en la era de la posverdad](#).

2. Per saber-ne més: [Un marco para el desarrollo de la competencia lectora](#).

A halftone photograph of a school library. The image shows rows of bookshelves filled with books. In the foreground, several students are visible, some looking at books. The overall scene is a quiet, studious environment.

“La biblioteca escolar és un
espai segur que permet als seus
usuaris ser pensadors crítics
i utilitzar la informació de
manera responsable”

ROSA PIQUÍN

Com es pot observar a la infografia basada en l'estadística de [biblioteques escolars i els seus usos](#), la tendència actual a Catalunya és força crítica:

L'INFORME (CURS 2019-2020) ON HAN PARTICIPAT EL 77,5% DELS CENTRES EDUCATIUS DE CATALUNYA MOSTRA ELS SEGÜENTS RESULTATS?

Només el

56,8%

dels centres disposen de biblioteca escolar en les seves instal·lacions.

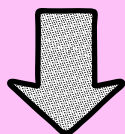

A més, d'aquest 56,5%, el

25%

només té biblioteca d'aula (sense biblioteca central).

Entre l'any 2015 i 2020 la presència de biblioteques escolars es va reduir

21,3%

a Catalunya

5%

resta d'Espanya*

PEL QUE FA A LA GESTIÓ DE LA BIBLIOTECA

50%

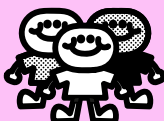
de les biblioteques escolars obren **5h** o menys a la setmana.

14h → **9,4h**

En 5 anys s'ha passat d'obrir les biblioteques en horari lectiu de 14h (2015) a 9,4 h (2020).

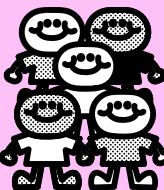
EQUIP DE LA BIBLIOTECA

Gairebé el

50%

dels centres tenen un equip de biblioteca format per 3, 2 o cap membre (la persona responsable no conta).

Mentre que a Galícia,

50%

de centre tenen un equip de 5 o més persones.

Hi ha una rotació molt elevada entre els responsables de la biblioteca:

Aproximadament, el

35%

de responsables porten cap o 1 any.

El

50%

de responsables porta 2 o menys anys al centre.

COL·LECCIÓ

Les recomanacions internacionals aconsellen tenir un mínim de

2500

documents pel fons de la BE.

A Catalunya:

Gairebé el

50%

de centres té menys de

2000

exemplars

i el

25%

no arriba als

500

exemplars dins la seva col·lecció.

PEL QUE FA ALS USOS DE LA BIBLIOTECA

63,2%

de les activitats que es fan a la BE són de **promoció de la lectura**.

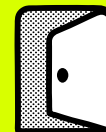
19%

dels centres fan **activitats relacionades amb el tractament de la informació i la competència digital**.

69,4%

dels centres organitzen **activitats d'ensenyament i aprenentatge per donar suport al desenvolupament del currículum** (per exemple, acompanyant l'alumnat en la cerca d'informació referida a les temàtiques treballades a l'aula)

31%

promou activitats culturals (entre d'altres, organitzant visites a les biblioteques del barri).

14,7%

de centres públics fan activitats en competència informacional.

51,1%

de les biblioteques escolars dels centres de primària ofereixen connexió Wi-Fi (o, dit en altres paraules, gairebé la meitat d'elles no disposen de connexió).

30%

dels centres no disposen de cap ordinador a la seva biblioteca.

46,2%

tenen un lloc web propi per la biblioteca.

La presència de la BE a les xarxes socials és del

15,9%

i puja al

27%

a secundària.

14,1%

disposen d'una selecció de recursos web.

La realitat escolar és molt complexa i és difícil establir una raó clara de la situació actual, però sí que trobem **diversos factors explicatius** que ens permeten entendre la magnitud del repte:

NIVELL MACRO

→ 1/ Manca d'un compromís sostingut de l'administració per a invertir en recursos, formació i avaluació.

Aquest fet no ha passat en altres comunitats. Per exemple, Galícia és, avui en dia, un dels referents a Espanya en biblioteques escolars i això ha estat possible gràcies a la implicació i el suport de l'administració⁵ de forma sostinguda en el temps.

→ 2/ Poca evolució d'un model de biblioteca escolar que sigui referent, compartit, aspiracional i ambiciós com a país.

Tot i disposar de [documents de referència](#) com les [Directrius IFLA](#) o el [Marco de referencia para bibliotecas escolares](#) del Ministerio de Educación, el **document marc** de les [Directrius i estàndards per a les biblioteques escolars de Catalunya](#) es remunta al 2013.

A Catalunya hi ha un model esgotat derivat de la manca de suport. De fet, en el darrer document del [Programa Apunts per a la biblioteca escolar](#) (2020) s'explicita que es **fa necessària l'actualització de determinats fonaments conceptuals i metodològics que poden reorientar la missió i l'actuació de la biblioteca escolar**. Cal aprofitar i aglutinar les diferents iniciatives i grups de recerca del país que treballen per protegir i reactivar un model de BE de referència i actualitzat.

En aquest context d'esgotament del model, recentment, el Departament d'Educació ha anunciat el [Pla de millora de les biblioteques escolars](#) (PLAMIB) amb l'objectiu "*d'actualitzar el model de biblioteca escolar per tal que doni resposta al projecte educatiu de centre i augmentar el nombre de biblioteques dels centres educatius*". El Pla preveu un pilotatge en 50 centres educatius de les etapes d'educació primària i secundària (35 centres públics i 15 privats) que rebran l'assessorament d'un bibliotecari escolar (2 cops al mes) i 2000 euros per actualitzar el fons de la seva col·lecció.

Després de tot l'aprenentatge realitzat amb *Bibliotech*, anticipem que aquestes mesures són insuficients i mancades d'un horitzó de model engrescador i potenciador de tots els canvis que les BE necessiten si volem que siguin el motor del centre.

→ 3/ Manca de perspectiva internacional per a incorporar tendències, models i estratègies contrastades.

Disposem de molts **referents internacionals** que desenvolupen models de biblioteca escolar d'èxit i ens donen una varietat molt rica d'orientacions contrastades per incorporar **pràctiques que funcionen**. Tot i que el programa *Puntes* ha engegat la proposta [Erasmus CETE+ \(2021-2027\)](#), encara estem molt lluny

d'incorporar les estratègies i l'organització dels recursos que poden ajudar a impulsar les biblioteques escolars.

→ 4/ Manca d'una política educativa basada en evidències.

Tot i que hi ha diferents recerques i pràctiques emergents recollides en tesis doctorals i articles⁶ sobre l'evolució i l'èxit de les biblioteques escolars com a motor d'oportunitats, destaca la **manca d'integració sistemàtica d'aquestes que s'han demostrat efectives dins un nou model català de biblioteca escolar**.

Per exemple, sabem que la BE contribueix a reforçar altres factors del context familiar i educatiu que s'ha demostrat que correlacionen significativament amb la competència lectora, com la seguretat en la lectura, el gust per la lectura d'alumnes i els seus pares i el sentit de pertinença al centre (Institut Nacional d'Avaluació Educativa, 2017).⁷

NIVELL MESO

A la manca de model, de recursos i de suport per part de l'administració cal afegir el rol secundari de les biblioteques escolars que es desprèn en el marc normatiu a Catalunya:

→ 5/ L'autonomia de centres permet vincular el desenvolupament de la biblioteca escolar a la voluntat de l'equip directiu.

Aquesta situació de voluntarietat fa que molts centres escolars no disposin de biblioteca escolar centralitzada tot i que per normativa, haurien de disposar-ne.

La biblioteca escolar no només proporciona oportunitats d'aprenentatge, sinó que també contribueix a reduir les desigualtats socioeconòmiques. Així, assegurar que cada nen i nena en tingui accés és una prioritat que reforça els fonaments d'una societat justa i igualitària.

→ 6/ Manca de Projecte de Biblioteca escolar.

Tot i disposar de diferents propostes i documents de suport, no existeix una proposta unificada ni cap model disponible per elaborar el **projecte de biblioteca de centre**. Aquest, hauria de formar part del PEC i aglutinar documents atomitzats com el **Pla de Lectura de Centre**, que continua sent un document recomanat, però no obligatori, l'**estratègia Digital de centre** per desplegar les competències digitals o el **Pla de millora**

d'oportunitats educatives, entre d'altres. No es tracta d'acumular documents, sinó de recollir de forma estructurada el temps, la dotació o la formació (entre molts aspectes) per liderar aquest pla de millora.

→ 7/ Manca de suport a xarxes docents, grups de recerca o a comunitats pioneres de les biblioteques escolars.

En els últims anys, s'han impulsat diverses iniciatives per millorar les biblioteques escolars. No obstant això, en general, resulta complicat accedir-hi de forma estructurada. La manca d'un pla de ruta clar ha provocat la **pèrdua de moltes iniciatives rellevants**.

A més, la dependència de la voluntarietat de persones actives de l'equip docent o de l'AFA que, per manca de relleu, deixen de liderar els projectes de canvi és un element greu en termes d'equitat del sistema.

→ 8/Pel que fa a la mirada digital, cal destacar que gairebé la meitat de les biblioteques escolars d'educació primària funcionen en un entorn completament desendollat⁸ (no disposen de connexió Wi-Fi).

La biblioteca escolar ha de proporcionar temps i espais per a la desconexió digital, però hem de continuar

avançant en la incorporació de noves formes d'accés i creació de la informació. Per aconseguir-ho, és imprescindible que la introducció d'aquests recursos vagi acompanyada d'un adequat desenvolupament de l'AMI.

3. Per aprofundir en les dades estadístiques sobre biblioteques escolars, pots consultar aquest enllaç <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/biblioteques-escolars/>.

4. [Ministerio de Educación y Formación Profesional, 2021](#).

5. Per saber-ne més: [Huellas de un viaje. Trayectorias y futuros de las bibliotecas escolares en Galicia](#).

6. Per saber-ne més: [BIBES. Grup de Recerca sobre Biblioteques, Educació i Societat](#)

7. Per saber-ne més: [Contribución de las bibliotecas escolares a la adquisición de competencias en comprensión lectora en educación primaria en España: una aproximación a partir de los datos del estudio PIRLS 2016](#).

8. Per saber-ne més: [Biblioteca escolar i equitat digital: una oportunitat per convertir les biblioteques en agents de transformació social i cultural](#)

NIVELL MICRO

A tot aquest recorregut cal afegir-hi el canvi de percepció i d'hàbits de lectura de la societat actual. Aquest aspecte influeix de manera directa en la percepció i els esforços de la comunitat educativa per millorar les seves biblioteques escolars:

→ 9/ A les llars, cada cop es llegeix menys.

Als darrers estudis d'avaluació internacionals (PIRLS i PISA) es conclou que el **nivell educatiu dels pares, mares o tutors legals té una influència important en els resultats de lectura**. Concretament, es destaca que Catalunya no està entre els territoris on les famílies tenen més llibres a casa. Específicament, **només el 16% de les famílies té més de 200 llibres a casa**.

Aquesta informació no és només un patró lineal. Sabem que **l'impacte d'aquesta bretxa⁹ en els infants i joves de famílies vulnerables influeix molt negativament en les seves habilitats lectores**. En el context de l'equitat, la biblioteca escolar és un espai privilegiat per facilitar l'accés a una col·lecció de llibres, però, sobretot per promoure el plaer i l'amor per la lectura compensant les desigualtats de l'entorn.

→ 10/ La lectura està en hores baixes. Cal resignificar-la per als infants i joves.

A les ciutats i comunitats autònomes espanyoles participants a PIRLS 2021, a més de la meitat dels estudiants els agrada molt llegir, amb l'excepció de **Catalunya on aquest percentatge és només del 44 % i on un 12% d'estudiants manifesten que no els agrada llegir**.

A aquest context desfavorable, no ajuda la consolidació de les activitats recreatives i de temps lliure que es realitzen a través de dispositius electrònics connectats a internet. Aquest **oci digital¹⁰** fa encara més complicat trobar espais i temps de lectura.

→ 11/ El dret d'accés a la informació i la importància de saber distingir una informació falsa (fake news) de la que no ho és.

Segons l'[Institut Nacional de Estadística](#) (2021) el 48,3% dels usuaris que troben informació dubtosa navegant per la xarxa no comproven la seva veracitat i entre aquests, un 35,4% al·lega que no ho fa per manca d'habilitats o coneixements. Per tant, més enllà de la lectura, cal construir experiències d'**aprenentatge des de l'AMI¹¹**.

9. Entrevista a Liz McChesney "[Els infants mereixen trobar l'alegria als llibres, però molts no tenen eines per accedir-hi](#)".

10. Per saber-ne més: [Staying focused in the era of digital distractions](#).

11. Per saber-ne més: [Entrevista a Lorenzo Marini: "La desinformació no desapareixerà, i per això hem d'aconseguir que els joves siguin capaços de reconèixer les informacions fiables"](#).

“L'alumnat d'avui viu en un entorn on té accés a formats analògics i digitals. Per això, necessiten saber llegir i escriure en els dos formats. Saber llegir entre línies i saber llegir entre píxels”

JORDI JUBANY

Les dades descrites anteriorment han afavorit al desenvolupament d'opinions, percepcions i valoracions de la comunitat educativa respecte a la biblioteca escolar que han contribuït a desprestigiar-la. A aquestes idees col·lectives, les hem anomenat els **Bibliomites**:

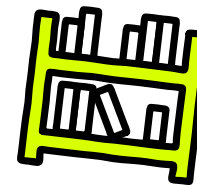
1 Cal fer sempre **SILENCI**

La biblioteca escolar és un espai viu, dinàmic i enriquidor que fomenta la lectura, l'experimentació i la participació activa de l'alumnat en diferents formats d'activitats relacionades amb el coneixement i la cultura. Es promou un entorn inclusiu on es pot llegir, aprendre, compartir i crear de manera col·laborativa.

Superem el mite de la biblioteca com un espai exclusivament de silenci per transformar-la en el centre vital d'aprenentatge i descoberta del centre.

2 Només hi ha **LLIBRES**

La col·lecció de la biblioteca és un dels elements més importants que la configuren, però aquesta, ha de ser, també, un espai dinàmic i multifuncional que ofereix recursos en diverses formes i formats per potenciar la lectura, l'aprenentatge i la creativitat de l'alumnat.

Superem l'imaginari de la biblioteca on només hi ha llibres per transformar-la en un entorn d'exploració i descoberta amb materials audiovisuals, recursos digitals, jocs educatius, espais de treball en grup, activitats culturals i zones de creació.

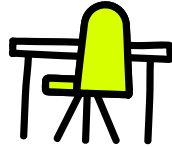
3 Els infants ja no gaudeixen de la **LECTURA**

La lectura és gaudi i plaer i sabem que quan el centre aposta per la biblioteca i hi ha una bona estratègia de mediació literària, la resposta és molt positiva. La biblioteca juga un paper fonamental a través d'una col·lecció diversificada de llibres, activitats i recursos, a l'hora d'estimular l'interès i el gust dels infants per la lectura, proporcionant-los un espai acollidor i enriquidor on explorar diferents temes i gèneres literaris. A més, les activitats d'animació lectora, els clubs de lectura i altres iniciatives promogudes des de la biblioteca contribueixen a despertar la passió pels llibres i fomentar la participació activa dels infants i joves en el món de la lectura.

Superem els prejudicis sobre les noves generacions de lectors i transformem la biblioteca escolar com a motor per mantenir viu l'amor per la lectura entre els més joves.

4 És on anar a fer DEURES

Tot i que la biblioteca pot ser un lloc adequat per a l'estudi i la realització de tasques escolars, també ofereix moltes altres oportunitats d'aprenentatge i creixement personal. És el lloc ideal on l'alumnat pot explorar llibres i altres recursos per ampliar els seus coneixements en diferents àrees d'interès, fomentant la curiositat i la recerca independent. A més, a la biblioteca s'hi organitzen activitats d'aprenentatge social com clubs de ciència o tallers creatius on es promou la participació comunitària afavorint el desenvolupament integral de l'alumnat.

Superem la biblioteca com a lloc on anar a fer deures i transformem-la en un espai de descoberta i creixement personal.

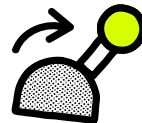
5 És un espai de l'escola i per l'ESCOLA

La biblioteca escolar és un centre de dinamització comunitària que involucra no només a l'alumnat i a l'equip docent, sinó també a les famílies, exalumnes i altres membres de la comunitat educativa en activitats i iniciatives de promoció de la lectura i el coneixement.

Superem les idees sobre l'espai i transformem la biblioteca en un entorn físic i virtual de dinamització oberta a tota la comunitat educativa.

6 Funciona per si SOLA

La biblioteca escolar requereix un lideratge actiu per promoure la seva màxima utilització i impacte. Sense un equip compromès, una direcció implicada i una col·lecció actualitzada corre el risc de desaparèixer. Garantir que la BE sigui un recurs vital i dinàmic dins de l'entorn educatiu implica la planificació i implementació d'activitats, coordinar la col·laboració amb altres agents educatius i culturals, i la participació activa de tots els implicats.

Superem la idea d'espai estàtic per transformar la biblioteca en un espai viu, que necessita suport i implicació constant per continuar sent rellevant.

7 És cosa del PASSAT

Els millors sistemes educatius inverteixen en biblioteques escolars de qualitat on s'ofereixen recursos actualitzats, es fomenta la lectura i la recerca, es promouen la curiositat i la creativitat, i serveixen com a centres d'aprenentatge i innovació.

Així, lluny de ser obsoletes, les biblioteques escolars han de ser una part integral del paisatge educatiu contemporani i recuperar la seva rellevància.

Amb la proposta de Bibliotech volem contribuir a fer front a les **barreres estructurals i de model** partint de referents d'èxit, però també tenim l'objectiu de **transformar aquest imaginari col·lectiu** afavorint que els centres incorporin una **visió centrada en les oportunitats educatives** per tenir unes biblioteques escolars que esdevinguin agent **d'equitat**.

2 Què és Bibliotech?

A través d'aquesta proposta, volem acompanyar-te en el procés de reimaginar la biblioteca escolar, com a motor de transformació pedagògica i metodològica (Miret, et al. 2021), i convertir-la en un **laboratori d'experiències d'aprenentatge creatives i inspiradores, també en clau digital**. A Bibliotech hi conviuen, entre d'altres, **els llibres, la robòtica, els mitjans audiovisuals, els videojocs, la música, els jocs de taula, el cinema i les arts**, convertint-se en un entorn d'aprenentatge,

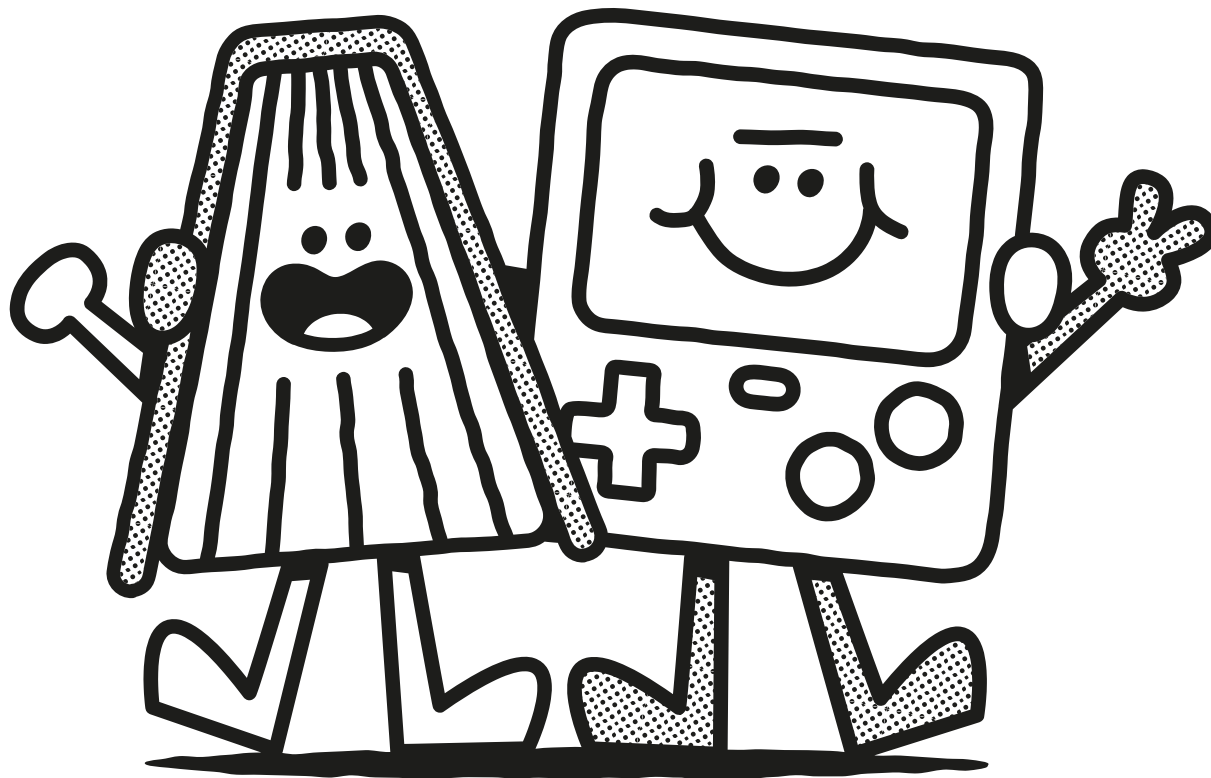
on els i les usuàries **poden explorar els seus interessos i desenvolupar habilitats de manera innovadora, buscant una educació més competencial i autèntica**.

Al llarg de les pròximes pàgines t'acompanyem en aquest **procés de transformació en el qual la vostra biblioteca escolar esdevindrà una Bibliotech, un espai de màximes oportunitats integrat a l'ecosistema del centre**.

La proposta del model Bibliotech s'estructura al voltant de 5 principis clau que sorgeixen a partir d'una pregunta fonamental: **Què ha de ser una biblioteca escolar avui?**

No hi ha una resposta única a aquesta qüestió, però si sabem que **la biblioteca escolar ha de generar oportunitats per a l'alumnat**, però també per tota la comunitat educativa. Per tant, **transformar la biblioteca escolar cap a un model Bibliotech significa posar en el centre del canvi les oportunitats educatives per a tots els infants i joves**.

Per això, cada principi se centra en dues oportunitats específiques, tot i que reconeixem que en el **context orgànic educatiu, tot està interconnectat**. Així doncs, aquesta estructura de presentació s'ha d'entendre com a una idea orgànica i de conjunt.

5 PRINCIPIS + 10 OPORTUNITATS EDUCATIVES

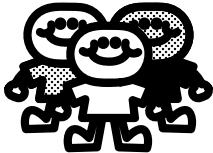
QUALITAT

Plaer lector
Connectar Coneixements

EQUITAT

Igualtat d'oportunitats
Altes expectatives

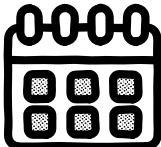
COMUNITAT

Clima positiu
Vincle comunitari

CREATIVITAT

Ambient estimulant
Llibertat creativa

ACTUALITAT

Alfabetitzacion múltiples
Pensament crític

3 DIMENSIONS

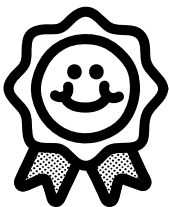
LA MIRADA ESTRATÈGICA

L'EQUIP QUE LIDERA

EL VALOR DE LA GESTIÓ

Bibliotech és **QUALITAT**

Per esdevenir un espai de referència, és crucial que a cada biblioteca escolar es prioritzi la **qualitat educativa**, promovent el desenvolupament de **competències clau** entre l'alumnat i proporcionant als docents recursos per a l'**actualització de les pràctiques educatives**, consolidant-se així com un espai **enriquidor i de millora contínua**¹².

Des de Bibliotech, defensem un model on **innovar a la biblioteca** impliqui abordar els reptes i les necessitats de l'entorn, **transformant les pràctiques** per respondre adequadament a les demandes del moment. Aquesta adaptació fomenta el **desenvolupament de nous projectes i estratègies** que contribueixin a millorar les funcions de la BE i el seu paper transformador dins la comunitat educativa.

Aquest és un procés gradual i experimental i, per tant, implica l'**avaluació constant** per ajustar i millorar les pràctiques i assegurar l'impacte positiu en les següents **oportunitats d'aprenentatge** de tot l'alumnat:

Oportunitats d'aprenentatge

→ **PLAER LECTOR**¹³

Hi ha una forta relació entre el rendiment acadèmic de l'alumnat i el plaer lector (PISA 2018). Cal aprofitar la biblioteca per **dinamitzar les iniciatives educatives del centre relacionades amb la lectura i contrarestar les expectatives negatives** generades pels factors socials. La lectura és un element fonamental en el desenvolupament integral de l'alumnat i la biblioteca **ofereix l'oportunitat** d'aprendre a llegir, d'aprendre llegint i de llegir per plaer, participant així, en la **construcció d'una societat lectora**.

→ **CONNECTAR CONEIXEMENTS**¹⁴

L'oportunitat d'establir relacions i vincles entre diferents idees, conceptes o disciplines, facilitant una **comprensió més profunda i holística del món** que els envolta. La biblioteca té la capacitat única per **connectar diferents àrees del coneixement i servir com a un espai integrador per a totes les disciplines**, ja que gaudeix de la **condició de territori neutral disciplinari**, promovent l'intercanvi i la col·laboració entre persones amb diferents àrees d'expertesa.

12. Per saber-ne més: [Biblioteca escolar, centro de recursos integrado en la práctica educativa](#)

13. Per saber-ne més: [Com crear un ambient lector a l'escola?](#) (Fundació Jaume Bofill) i, també, [Contribución de la biblioteca escolar al fomento de la lectura](#) (Junta de Andalucía).

14. Per saber-ne més: [Què pot fer la biblioteca escolar per donar suport als vectors del currículum d'educació bàsica?](#)

15. Per conèixer més accions consulta l'apartat: 25 idees concretes que han donat bons resultats de ["La Biblio\(r\)evolució: una crida a la cocreació des de les necessitats de les comunitats educatives"](#) (COBDC).

Inspira't

Algunes accions per fomentar que la biblioteca escolar sigui un espai de qualitat¹⁵:

- Crear un fons que reculli i difongui els **projectes i treballs elaborats per la comunitat educativa**.
- **Activitats i projectes per dinamitzar la col·lecció**, al servei dels objectius educatius i de centre.
- **Programar visites** que facilitin als grups aprofundir en aquelles qüestions que els interessin i els connectin amb institucions de referència en la matèria.
- **Convidar a experts o especialistes** per tal que l'alumnat pugui entrevistar-los, escoltar una conferència seva, comptar amb un mentor/a...
- **Club de lectura pedagògic**, per tal de crear espais de reflexió pedagògica a partir de llibres i articles del fons sobre educació de l'escola.
- Crear un **fons específic per als docents**.
- **Programa de booktubers**, creant un canal de vídeo en el qual tota la comunitat educativa pugui compartir ressenyes i recomanacions literàries en format vídeo.
- **Clubs d'investigació temàtics** on alumnes de diferents edats comparteixin lectures i recerca sobre interessos comuns: club del sistema solar, club de la prehistòria, club de mitologia grega, club de Joan Miró...

- **Lectura entre iguals** a través de la lectura en veu alta, padrins lectors, activitats de lectura cooperativa...
- **Socialitzar la lectura** a través de debats sobre llibres, clubs de lectura, espais de recomanacions...
- **Activitats de socialització a distància** com la participació en comunitats virtuals de lectors, concursos, blocs, dramatitzacions, pòdcasts, xerrades amb autors/es...
- **Participació de les famílies** a través de voluntariat lector, jornades de lectura compartida, recomanacions literàries...
- **Aliances** amb altres biblioteques escolars o amb la biblioteca municipal.

Experiències i bones pràctiques

Escola Frigolet (Porqueres): [Al blog de la biblioteca](#) comparteixen les novetats del catàleg, amb l'objectiu d'animar als infants i les seves famílies a descobrir les noves adquisicions.

Rede de Bibliotecas escolares de Portugal: [Escape Room: Biblioteca, Ciència e Tecnologia](#), un treball col·laboratiu amb diverses matèries, on l'alumnat es posat a prova a través de reptes organitzats per estacions dins la biblioteca.

CEIP Alama (Alama, Pontevedra): [PDI- PROXECTO DOCUMENTAL INTEGRADO](#), treball interdisciplinari que permet transformar la informació en coneixement i on la Biblioteca Escolar es converteix en l'eix de l'acció educativa.

Escola Riumar (Deltebre): [Activitats per fomentar la lectura](#), varietat d'activitats per tots els nivells.

Escola Francesc Aldea i Pérez (Terrassa): Els [CLUBS DE LECTURA MESTRES – FAMÍLIES](#), formen part del projecte de comunitat lectora definit pel centre.

Biblioteques públiques de Catalunya: [#MónJove: recomanacions per a fer lectors adolescents](#), és una tria de llibres de coneixements, novel·les, còmics i pel·lícules, que s'adreça a professionals que treballen amb joves.

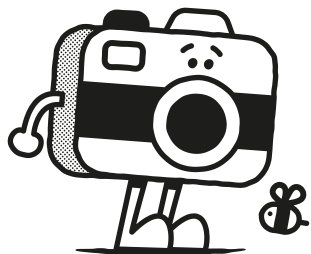
Escola Santiago Ramón y Cajal (L'Hospitalet de Llobregat): [Bibliopati](#) consisteix a obrir la biblioteca als nens i nenes de Primària i Infantil durant l'estona d'esbarjo.

Servei educatiu de la Conca de Barberà: [Préstec maleta poesia](#), el CRP disposa de maletes gamificades per treballar la poesia a la biblioteca escolar.

Departament d'Educació (Generalitat de Catalunya): [La lectura literària a l'aula: orientacions didàctiques de 0 a 18 anys](#).

Biblioteques Escolares de Galícia: [Pinterest](#), recomanació de llibres per categories.

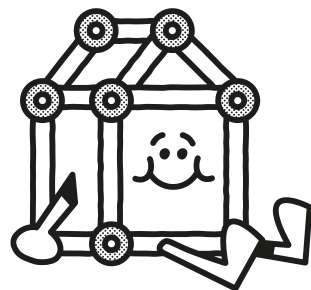
Situacions d'Aprenentatge¹⁶

Llums, càmera, llibres! Creem diorames sorprenents

L'alumnat de cicle inicial llegirà relats, crearà diorames fantàstics d'aquestes històries, i en farà fotografies per compartir-les amb la comunitat inspirant a altres lectors.

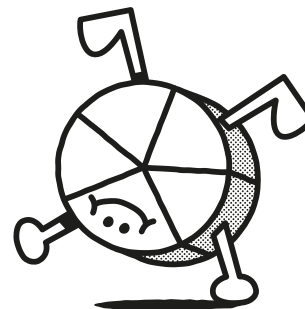
EXPLORA ELS RECURSOS!

Expliquem un conte amb Strawbees i micro:bit

L'alumnat de cicle inicial i mitjà, haurà d'explicar una història amb titelles de paper dirigits per un sistema de moviment automàtic amb un servomotor connectat a la placa micro:bit.

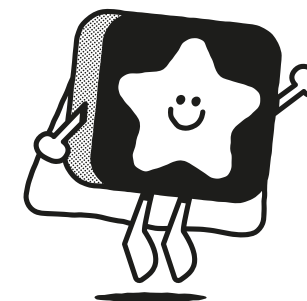
EXPLORA ELS RECURSOS!

Comprovem la nostra comprensió lectora creant un joc de preguntes amb Scratch i Makey Makey

L'alumnat de cicle mitjà i superior descobrirà estratègies per millorar la seva comprensió lectora dissenyant un joc virtual de preguntes amb un comandament original per controlar el joc.

EXPLORA ELS RECURSOS!

Una aplicació és la solució?

El repte de l'alumnat de cicle superior consisteix a trobar o imaginar una aplicació de mòbil que pogués ser útil per resoldre el problema d'un personatge de conte popular.

EXPLORA ELS RECURSOS!

¹⁶ El projecte [Bibliotech](#) s'ha desenvolupat amb 15 centres d'educació primària. Tot i que els recursos estan dissenyats per a aquesta etapa es poden adaptar amb facilitat a altres etapes o cursos.

Bibliotech és **EQUITAT**

La biblioteca escolar ha de continuar sent un **motor de justícia social, garantint les màximes oportunitats** per a tot l'alumnat i incorporant estratègies, recursos i experiències que poden fer front a les **desigualtats socioeconòmiques i culturals**.

Si volem una biblioteca multialfabetitzadora, on hi hagi aprenentatges personalitzats i inclusius, es fa imperatiu posar **l'equitat en el centre de la nostra acció**.

Les transformacions digitals, amb els seus desafiaments i oportunitats, fan que sigui encara més urgent que la biblioteca escolar sigui **pensada també, des de l'equitat digital**.

Des de Bibliotech, defensem que la BE és l'entorn físic, digital i simbòlic que reivindica el plaer de llegir i els aprenentatges com a drets educatius per a tothom. Per tant, **sense biblioteca escolar, no podem assegurar l'equitat educativa**. La biblioteca juga, doncs, un paper clau en aquesta tasca, proporcionant accés equitatiu als recursos i materials per a tot l'alumnat, contribuint a **minimitzar les bretxes socials i digitals**.

Posar l'equitat al centre significa generar les següents **oportunitats** per l'alumnat:

Oportunitats d'aprenentatge

→ **IGUALTAT D'OPORTUNITATS**¹⁷

Des de la BE podem oferir una àmplia gamma de recursos i serveis que permeten seleccionar i organitzar els materials que millor s'ajusten als diferents nivells, estils i interessos d'aprenentatge.

A la biblioteca es genera l'oportunitat d'aprendre des de **diverses perspectives i experiències**, adaptant-se a les preferències i necessitats individuals, garantint un **espai acollidor** per a tothom, esdevenint un recurs poderós per a la participació de tot l'alumnat.

→ **ALTES EXPECTATIVES**¹⁸

La recerca ha evidenciat que l'èxit de l'alumnat, no es justifica únicament pels recursos socials, econòmics i culturals de les seves famílies, posant de manifest com **les pràctiques, les relacions i les expectatives dels docents** en juguen un paper clau. Quan els membres de la comunitat escolar tenen altes expectatives envers **l'alumnat**, també **les expectatives que té l'alumnat sobre si mateix milloren**. La biblioteca escolar és un espai on les expectatives que el professorat té sobre l'aprenentatge i el comportament del seu alumnat són positives. **Per tant, és una font d'oportunitats i de confiança** que inspira i motiva els i les alumnes proporcionant-los els recursos i suports necessaris per al seu creixement personal i educatiu.

17. Per saber-ne més: [La biblioteca escolar com a eina d'inclusió](#).

18. Per saber-ne més: [Les expectatives del professorat, clau de l'èxit educatiu?](#)

Inspira't

Algunes accions per fomentar l'equitat des de la biblioteca escolar:

- **Seleccionar obres (en paper i en digital) que fomentin la inclusió i l'empatia** a través de la descoberta d'altres mirades i canvis en l'actitud vers la diferència.
- La **participació de l'alumnat i la comunitat educativa en la configuració del catàleg**, donant resposta als seus interessos i llengua materna.
- La **creació d'espais acollidors on l'alumnat se senti benvingut**. El disseny dels espais educatius pot crear un entorn d'aprenentatge estimulant i inspirador que fomenti la curiositat, la creativitat i l'exploració. Un entorn físic atractiu i ben equipat motiva a l'alumnat a aspirar a l'excel·lència i a sentir-se capacitat per aconseguir resultats educatius elevats.
- **Els espais, els materials, els serveis i els recursos han de ser accessibles** per permetre adaptar l'entorn d'aprenentatge segons les necessitats dels infants i joves i dels projectes i activitats educatives. Per exemple, incorporant subtítols, transcripcions i altres **suports a l'accessibilitat** es millora la participació.

- **La integració flexible de les tecnologies digitals**. Mitjançant eines digitals i plataformes en línia, el professorat pot **proporcionar una àmplia gamma d'eines i recursos per enriquir l'experiència educativa i facilitar el procés d'ensenyament i aprenentatge**.
- **Personalitzar l'aprenentatge**, amb eines com el **programari d'aprenentatge adaptatiu** i tenint en compte models com el **Disseny Universal per a l'Aprenentatge**.¹⁹
- **La inclusió digital**, reduint la bretxa digital assegurant que tot l'alumnat tingui accés a recursos digitals, dispositius i internet, tant a la biblioteca com a fora.²⁰

Experiències i bones pràctiques

Biblioteca Fandema School (Tujereng, Gambia): La **biblioteca escolar** com a espai que busca el millor pel seu alumnat amb zones per jugar, llegir, explicar històries i descansar.

CEE Manuel López Navalón (Santiago de Compostela): **Proyecto de bibliotecas inclusivas: despertando a nosa bibliodiversidades**, Projecte de Biblioteca inclusiva del centre.

Library initiative (New York City, EUA): Robin Hood Foundation, una iniciativa que ha transformat més de 60 noves biblioteques a escoles en barris desfavorits de tota la ciutat de Nova York, introduint el món de la lectura a noves generacions d'estudiants.

Agrupamento de Escolas de Vidigueira (Portugal): Juntos.com: Iniciativa per reduir les asimetries culturals, pedagògiques i d'accés als béns culturals que es manifesten en l'alumnat d'ètnia gitana.

Servei Educatiu del Vallès Occidental VI (Catalunya): Maleta d'àlbums Il·lustrats sobre inclusió.

Lanasp-Giralt (Terrassa): Participació col·laborativa per a la transformació de la biblioteca del centre.

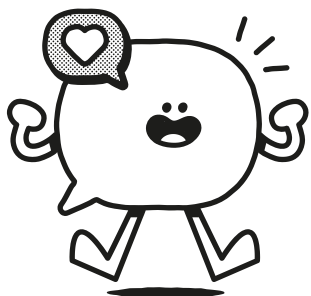
Colegio El Prado (Lucena): Desenvolupament integral de valors i emocions mitjançant la lectura en l'horari de tutoria.

IES Luis Seoana (Pontevedra): Biblioteca escolar com a espai referent per a l'alumnat a l'hora d'explorar, dissenyar, informar-se.

¹⁹. Si voleu conèixer més sobre inclusió en educació i explorar les possibilitats del Disseny Universal per a l'Aprenentatge, podeu visitar el monogràfic <<Educación Inclusiva para que nadie quede invisible>>.

²⁰. Per saber-ne més: <https://fundaciobofil.cat/publicacions/educacio-hibrida>.

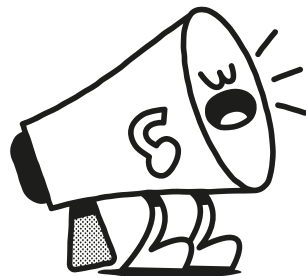
Situacions d'Aprenentatge²¹

Descobrim les nostres emocions: paraules i imatges que cobren vida

L'alumnat de cicle inicial construirà un llibre d'imatges viatjant pels racons de la biblioteca a la recerca de paraules i imatges que els ajudin a identificar diferents emocions.

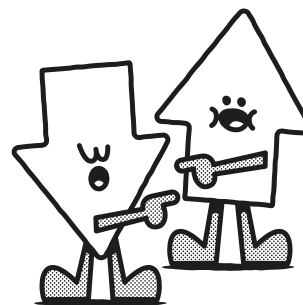
EXPLORA ELS RECURSOS!

Transformem la biblioteca i fem periodisme per tothom!

L'alumnat de cicle mitjà s'enfronta al repte de millorar la seva biblioteca escolar per a fer-la més accessible i inclusiva. Exploraran les barreres i limitacions d'accés a la informació de la biblioteca, aprenent a comunicar una notícia utilitzant diferents mitjans i formes, per tal de fer-la tan inclusiva com sigui possible.

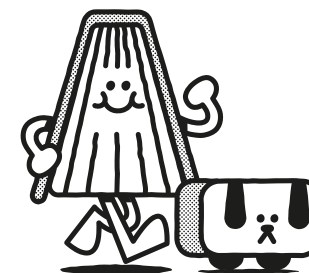
EXPLORA ELS RECURSOS!

Un viatge cap a l'empatia: desmuntem prejudicis!

L'alumnat de cicle mitjà identificaran prejudicis sobre diferents col·lectius socials i faran una exposició interactiva per promoure una mirada inclusiva a l'escola i involucrar la comunitat educativa.

EXPLORA ELS RECURSOS!

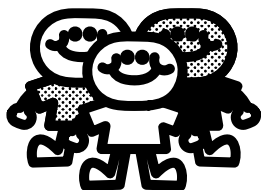

Entrenem un robot pigall amb Tale-Bot pro

L'alumnat de cicle superior descobrirà les característiques dels gossos pigalls i per què són tan importants en el suport a les persones amb ceguesa o pèrdua visual. Amb l'ajuda del robot Tale-bot es convertiran en entrenadores i entrenadors de robots pigalls.

EXPLORA ELS RECURSOS!

²¹. El projecte [Bibliotech](#) s'ha desenvolupat amb 15 centres d'educació primària. Tot i que els recursos estan dissenyats per a aquesta etapa es poden adaptar amb facilitat a altres etapes o cursos.

Bibliotech és **COMUNITAT**

La biblioteca escolar és un "**espai privilegiat per establir ponts entre la vida de dins i fora de l'escola**" (Miret, 2023), cal aprofitar-la per construir vincles amb les famílies i l'entorn.

Quan les accions proposades des de la biblioteca esdevenen espais de trobada, destinats a desenvolupar projectes col·lectius, aleshores es desenvolupa una tasca important de **projecció cultural fonamental per a la convivència, la participació i la col·laboració dins de la comunitat educativa**.

Com explica Cristina Novoa (2017)²², **implicar les famílies en la formació lectora dels seus fills és una tasca de la biblioteca escolar** i es pot organitzar a través de xerrades periòdiques, de tertúlies de pares, però també d'activitats de lectura compartida o de propostes que busquen la seva col·laboració. Als centres de secundària sovint és més difícil aquest acostament i, almenys a Galícia, s'està aconseguint a través dels grups de lectura mixtos o d'adults.

Des de Bibliotech, defensem un **model de biblioteca flexible i obert** en el qual tots els membres de la comunitat escolar es converteixen en **usuaris i col·laboradors actius**. [La participació de les famílies](#) en aquestes iniciatives **reforça els llaços entre l'escola i la comunitat**, creant un suport

integral per al desenvolupament educatiu dels infants i joves. Mitjançant la implementació d'accions conjuntes amb altres biblioteques escolars, municipals, museus o entitats culturals, podem **ampliar significativament l'impacte de la biblioteca escolar**. Aquesta estratègia també ofereix la possibilitat de col·laboració virtual amb altres institucions situades a distàncies geogràfiques més llunyanes.

Així, fomentar un ambient de confiança dins la biblioteca escolar consolida el **capital social de l'escola**, creant un **entorn on cadascú se sent valorat i participa en la consecució dels objectius comuns**.

Aquesta visió **permeable amb l'entorn** permet treure el màxim profit a les següents **oportunitats** que ofereix per als infants i joves:

Oportunitats d'aprenentatge

→ **CLIMA POSITIU**²³

L'oportunitat d'aprendre en un **espai de socialització** on les activitats realitzades fomentin **vincles emocionals i xarxes interpersonals**. L'adequat disseny dels espais, la seva disposició, el mobiliari, l'equipament i les normes d'ús són elements clau per transformar la biblioteca en un **lloc de trobada cohesionat i acollidor**. La BE permet promoure un **ambient de suport i respecte** millorant significativament l'**autopercepció i el benestar emocional de l'alumnat**.

→ **VINCLE COMUNITARI**²⁴

Connectar els aprenentatges amb l'entorn real ofereix l'oportunitat **d'aprendre de manera pràctica i immersiva, expandint el sentiment de pertinença**. Aquesta interconnexió facilita l'accés a recursos i experiències enriquidores per a l'alumnat, fomentant un aprenentatge que transcendeix les parets de l'escola i que creix de manera exponencial gràcies a les col·laboracions i sinergies establertes.

22. Per aprofundir: [Biblioteca escolar, un organismo vivo](#).

24. Per saber-ne més: [Bibliotecas escolares abiertas, activas y esenciales](#).

23. Per aprofundir: [Aprender en la biblioteca. Guia](#).

Inspira't

Algunes accions per fomentar la participació des de la biblioteca escolar²⁵:

- Dissenyar un **Projecte de Biblioteca escolar obert, participatiu²⁶ i en constant revisió** perquè s'ajusti a la realitat i als interessos de la comunitat escolar.
- Participació oberta en la renovació del catàleg per anar creant una variada **col·lecció de llibres** que doni resposta a la **diversitat d'interessos, habilitats lectores** i a les **necessitats de la comunitat**.
- Garantir **activitats participatives que fomentin l'ús de la biblioteca**: gimcanes, pòdcasts literaris, contacontes, padrins lectors, club de còmic, maleta viatgera, espai de jocs de taula i de videojocs, clubs de lectura, parelles lingüístiques, passaport lector, taules rodones, organització de concursos literaris, etc.
- Enriquir els itineraris lectors oferint **recomanacions d'experts** (llibreries, xarxa de biblioteques, editorials, autors/es, booktubers...).
- Potenciar la comunicació amb tota la comunitat educativa donant a conèixer les propostes fetes mitjançant la **presència virtual de la biblioteca** (web, blog, xarxes...)

- Afavorir el **servei comunitari** fomentant la participació de l'alumnat i les famílies en les **tasques de gestió de la biblioteca**.
- Establir **xarxes de col·laboració amb biblioteques públiques** per potenciar la comunitat lectora a través del préstec, d'activitats coordinades (contacontes, concursos literaris...) o d'objectius estratègics comuns.

Experiències i bones pràctiques

Institut Miquel Martí i Pol (Cornellà de Llobregat): [Els i les escriptores ens visiten](#), la interacció amb l'escriptor o escriptora per enriquir les activitats de lectura.

Escola Elvira Cuyàs (Montcada i Reixach): [Blog de la biblioteca](#) molt complet i obert a tota la comunitat.

CEIP Francisco Alcalá (Villalba del Alcor): [Nuestras familias lectoras](#), una iniciativa on les famílies participen llegint contes amb els seus fills i filles a l'escola.

Biblioteques de Girona: [Programa de biblioteques escolars](#) on s'estableix la coordinació entre biblioteca pública i biblioteca escolar de la ciutat.

Programa Biblioteques Escolars Solidàries (Galícia). [L'alumnat voluntari](#) es compromet a realitzar una sèrie de tasques relacionades amb la biblioteca

Escola Pompeu Fabra (Sant Adrià de Besòs): [El blog de la biblioteca](#) està farcit de propostes per conèixer les biblioteques de la ciutat i aprofitar els recursos comunitaris.

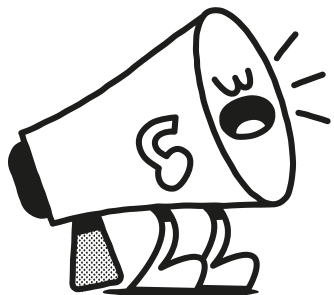
FEDAC de Castellar (Castellar del Vallès): Des de l'escola s'ofereix i es participa del [programa Lecxit](#), un espai de lectura setmanal on nens i nenes comparteixen amb persones voluntàries moments de conversa i de lectura.

Escola El Sitjar (Linyola- Lleida): [Art en família](#). Organitzen dins la biblioteca espais mensuals on alguna família organitza un taller artístic.

25. Per aprofundir: [La biblioteca escolar dins un ecosistema](#).

26. Et pot ajudar en aquest procés la [Guia Pràctica sobre Com dissenyar espais educatius per aprendre i conviure?](#)

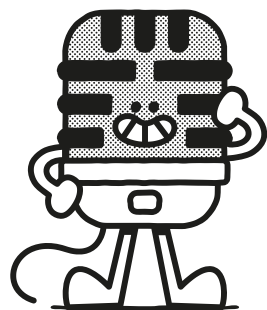
Situacions d'Aprenentatge²⁷

A poc a poc,
canviem el món!

L'alumnat de cicle inicial crearà campanyes motivadores que plantegin crides a l'acció de la resta de companys i companyes, ja sigui per reduir la contaminació, aconseguir patis més pacificats o trencar estereotips de gènere.

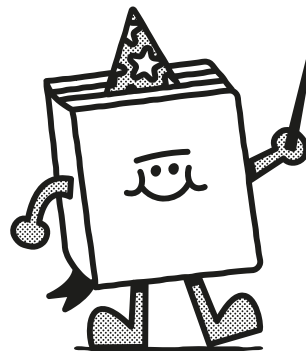
EXPLORA ELS RECURSOS!

Radioteatre:
Fem una aventura auditiva

Els i les alumnes de cicle mitjà es converteixen en dramaturgs sonors, interpretant una obra radioteatral captivadora per encisar l'oïda del públic de tota l'escola.

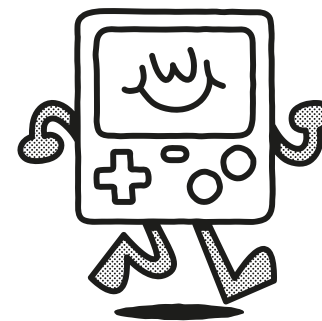
EXPLORA ELS RECURSOS!

Descobrim la màgia dels
llibres amb Booktrailers!

L'alumnat de cicle mitjà i superior captura l'essència d'un llibre per a convertir-lo en un vídeo breu i emocionant que ajudi a difondre'l i motivar la seva lectura entre la resta de companys/es.

EXPLORA ELS RECURSOS!

Descobrim els poders de
la súper biblio de l'escola!

A través de MakeCode Arcade, l'alumnat de cicle superior, crearà el disseny i la programació d'un videojoc on la persona responsable de la biblioteca de l'escola té superpoders i és capaç de resoldre tots els problemes que li van sorgint en el del dia a dia.

EXPLORA ELS RECURSOS!

27. El projecte [Bibliotech](#) s'ha desenvolupat amb 15 centres d'educació primària. Tot i que els recursos estan dissenyats per a aquesta etapa es poden adaptar amb facilitat a altres etapes o cursos.

Bibliotech és **CREATIVITAT**

Des de fa molts anys, existeix una voluntat generalitzada de canvi educatiu vinculada a un aprenentatge més autònom, basat en el descobriment i en la resolució de problemes reals on **l'alumnat és el protagonista actiu**.

Dins els centres, la biblioteca escolar és l'escenari ideal per impulsar i gestionar l'espai de creació on promoure aquestes experiències. **L'acció, la manipulació i l'aprendre fent**, donen la possibilitat a l'alumnat d'esdevenir creador, generant oportunitats per a la **renovació de les pràctiques educatives i la integració de tecnologies emergents** entre el professorat.

Seguint aquesta línia, des de Bibliotech volem avançar cap a un model de biblioteca escolar com un **laboratori de creació, de ciutadania, de múltiples lectures i escriptures** (Piquin, 2023). Dins la biblioteca escolar ha d'haver-hi **espais oberts on qualsevol persona pugui desenvolupar les seves capacitats de creació**. Es tracta de propostes que neixen des de **l'acció** i on el seu desplegament pot **ser molt variat**. En elles, l'alumnat **aprèn, connecta, col·labora i interactua, creant els seus propis projectes, equivocant-se i reflexionant**.

Si els espais de la biblioteca són adaptables i inclouen **zones de creació i experimentació**, es facilita la **detecció d'interessos individuals**, promovent noves **oportunitats** pels infants i joves com les següents:

Oportunitats d'aprenentatge

→ **AMBIENT ESTIMULANT**²⁸

Crear un entorn que inspire **l'interès i la curiositat** és clau per a proporcionar oportunitats d'aprenentatge significatives. En involucrar l'alumnat en **activitats estimulants** es fomenta una **atmosfera positiva i inclusiva**, on se senten còmodes per **explorar, experimentar i expressar les seves idees i opinions**.

D'aquesta manera, la biblioteca es converteix en un espai vital per l'alumnat, afavorint el seu desenvolupament personal i acadèmic.

→ **LLIBERTAT CREATIVA**²⁹

És l'oportunitat de desenvolupar la **creativitat sense limitacions preestablertes**, fomentant l'originalitat i **l'autenticitat** en les expressions artístiques, projectes o idees. Implica fomentar un entorn on l'alumnat se senti lliure per buscar **noves maneres d'abordar els reptes, utilitzar la seva imaginació i prendre decisions de manera independent**. Potenciar la llibertat creativa permet als alumnes desenvolupar habilitats com el **pensament crític, la resolució de problemes i la innovació**, alhora que fomenta un sentiment **d'empoderament i autonomia** en el seu aprenentatge.

28. Per saber-ne més: [Nous aprenentatges, nous espais](#).

29. Per saber-ne més: [Obradoiro na Biblioteca Creativa: E-téxtils, Scratch e Makey Makey](#)

Inspira't

Algunes iniciatives per fomentar la creativitat des de la biblioteca escolar:

→ **ESPAI DE CREACIÓ O MAKERSPACE**, és un espai on l'alumnat es reuneixen per **crear i col·laborar, compartint recursos, coneixements i objectes**. Aquest entorn es basa en el **desig de comprendre, experimentar, reconstruir i compartir**. La motivació per descobrir i millorar guia l'aprenentatge, convertint-lo en una experiència similar al joc. Un espai de creació no **només és un lloc físic, sinó també eines, materials, activitats i mètodes** que donen suport al desenvolupament personal dins de la comunitat educativa.

Activitats que es poden fer a l'espai de creació:

Taller de fusteria i construcció, disseny d'objectes en programari de modelatge 3D, construcció de robots simples, creació d'accessoris o articles per a la llar, taller de costura, art i oficis creatius, creació Audiovisual, taller de jocs i trencaclosques personalitzats o disseny de maquetes, entre altres.

→ **ESPAI DE CREACIÓ LITERÀRIA**: es promou la lectura i l'escriptura com a part integral del procés creatiu, fomentant així l'interès i proporcionant l'oportunitat d'explorar diferents gèneres i temes literaris mentre desenvolupen habilitats creatives i tècniques.

Activitats que es poden fer a l'espai de creació literària³⁰: teatre d'ombres, creació de punts de llibre, murals literaris, dramatització de contes, club d'escriptura creativa, tallers de haikus, creació de

diorames en 3D d'escenes de llibres, construcció de decorats i maquetes, creació de personatges a partir de materials diversos o clínic de llibres on s'arreglen i es fan les cures dels llibres malalts, entre d'altres.

→ **UNA ZONA STEAM** (Ciència, Tecnologia, Enginyeria, Arts i Matemàtiques) és un espai que integra propostes que, des de la transversalitat, ofereixen a l'alumnat l'oportunitat d'explorar, experimentar i aprendre a través d'activitats interdisciplinàries.

Activitats que es poden fer a la zona STEAM³¹:

Club de ciències i experiments on l'alumnat faci experiments científics simples utilitzant materials quotidians, laboratoris, tallers d'art digital, activitats de programació, tallers d'**e-textils**, taller de construcció amb blocs i materials reciclats, crear un diari de ciències on documentar les seves troballes després d'explorar la natura, espai de jocs de matemàtiques, taller de robòtica, club de lectura STEAM, activitats d'observació astronòmica, projectes de treballs manuals relacionats amb el sistema solar o la creació de constel·lacions, entre d'altres.

Experiències i bones pràctiques

CEIP Plurilingüe Pepe de Xan Baña: **Obradoiros Maker**. Es mostren diferents activitats de creació en els tallers maker internivell realitzats el 2017.

Escola Sant Josep El Pi (L'Hospitalet de Llobregat): **Bookface Challenge**, activitat participativa oberta a tot l'alumnat on han de crear imatges divertides o creatives fusionant la portada d'un llibre amb la realitat.

IES Monelos (A Coruña): **TETRACTIS**, Butlletí de divulgació matemàtica creat per l'alumnat de 2n d'ESO.

CEIP Alfonso Rodríguez Castelao (Navia, Vigo): **Video** on l'equip docent i l'alumnat expliquen el procés de transformació de la biblioteca escolar cap a una biblioteca creativa.

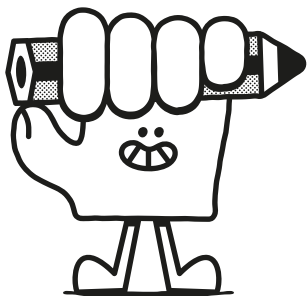
CEIP Nuestra Señora de la Piedad (Herrera de Pisuegra): **La Biblio-STEAM**: Un espai flexible de formació i aprenentatge, que integra la línia STEAM relacionada amb àrees científiques, amb la lingüística i la LECTURA a través de metodologies actives.

CEIP Alfonso D. Rodriguez Castelao (Vigo): **Obradoiro de cociña**, taller de cuina desenvolupat dins la biblioteca on no només es cuina, sinó que l'alumnat aprofita per gravar-se i produir un programa obert a la comunitat.

CEIP Emilia Pardo Bazán (A Coruña): **Venres elèctrics**, activitats organitzades al biblioLab per experimentar amb l'electricitat a través de reptes.

CEIP Milladoiro: **BE-LeoLab Milladoiro**, laboratori d'aprenentatge dins la biblioteca. A l'enllaç hi trobaràs recursos creatius com el LAbDocumenta o el Laboratori de so.

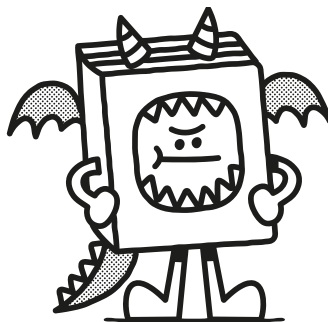
Situacions d'Aprenentatge³²

Som artistes: creem les nostres històries animades

L'alumnat de cicle inicial es convertirà en escriptor, guionista, il·lustrador i maquetador d'una història animada que podrà compartir amb la resta de la comunitat educativa en una sessió de cinefòrum d'allò més particular.

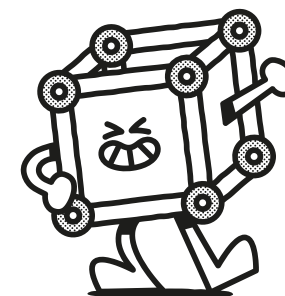
EXPLORA ELS RECURSOS!

Existeixen els éssers fantàstics?

El repte de l'alumnat de cicle mitjà consisteix a gravar una entrevista a un personatge fantàstic per donar-lo a conèixer i crear un pòster explicant-lo a la comunitat educativa.

EXPLORA ELS RECURSOS!

Aventures amb la Rosa Pionera, Enginyera

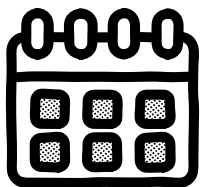
A través d'activitats innovadores amb Strawbees, l'alumnat de cicle inicial explorarà el món de l'enginyeria i la creativitat.

EXPLORA ELS RECURSOS!

30. Dossier amb propostes per a tots els nivells educatius: [Dinamitzem? Propostes per a la biblioteca escolar.](#)

31. Descobreix propostes i recursos: [Bibliotecas y Disciplinas STEAM. Un matrimonio bien avenido.](#)

32. El projecte [Bibliotech](#) s'ha desenvolupat amb 15 centres d'educació primària. Tot i que els recursos estan dissenyats per a aquesta etapa es poden adaptar amb facilitat a altres etapes o cursos.

Bibliotech és **ACTUALITAT**³³

La noció d'alfabetització ja no es pot reduir únicament al domini del codi escrit. Per desenvolupar-se en la societat contemporània, és imprescindible que l'**alumnat adquireixi diverses formes d'alfabetització**, enriquint la base educativa amb l'**Alfabetització Mediàtica i Informacional**. Això implica fomentar operacions cognitives profundes com ara **l'anàlisi, la reflexió i el pensament crític**, que faciliten la comprensió del món actual i promouen la **interacció efectiva amb els canvis i l'actualitat**.

En aquest sentit, és clau l'aportació sobre l'**AMI**, promoguda per la UNESCO (2018), on descriu aquesta competència com un **procés dinàmic en constant evolució**. I en destaca la **igualtat de consideració** entre la informació, la comunicació, les biblioteques, els mitjans de comunicació, la tecnologia i Internet. S'emfatitza, també, la importància de capacitar a cada individu per a **cercar informació, generar coneixement, comunicar-se i expressar-se**, tot garantint **l'accés universal a aquests drets humans**.

Perquè les biblioteques escolars es converteixin en referents en aquest sentit, és essencial que prioritzem la **millora de les habilitats digitals** d'infants i joves. A més, cal proporcionar al professorat la formació i els recursos necessaris per **reforçar les pràctiques centrades en l'AMI**, així com promoure el coneixement i l'ús responsable de la informació en diversos formats. És vital tractar tota informació i coneixement amb

fiabilitat, transparència i comprensió, evitant qualsevol biaix. Aconseguir aquesta actualització constant requereix establir un **procés d'avaluació coherent i sistemàtic** que permet ajustar contínuament el projecte a les **necessitats educatives de la comunitat escolar**.

Per tot això, des de Bibliotech, apostem perquè la biblioteca escolar esdevengui un **espai contemporani** que connecti amb el que succeeix al món i formi part d'un **ecosistema que connecti i qüestionï contínuament els canvis**. Ha de ser una biblioteca al servei de la permanent transformació (Piquín, 2023), oferint les següents **oportunitats d'aprenentatge** a les generacions actuals i futures:

Oportunitats d'aprenentatge

→ **ALFABETITZACIONS MÚLTIPLES**³⁴

L'oportunitat **d'enfrontar els reptes de la societat contemporània**, abordant diferents formes de comunicació i coneixement tot millorant la **capacitat d'adaptació en entorns diversos**. La BE ha d'oferir oportunitats per formar-se en les habilitats per a una cerca eficaç de la informació, la valoració de les diferents fonts que s'utilitzen, la comunicació i l'aplicació del coneixement adquirit. Tot això a través de diferents suports i formats, entre els quals es troben els diferents mitjans de comunicació, Internet o les xarxes socials. Per tant, la biblioteca és l'entorn ideal per la **integració i ús de les tecnologies digitals des d'una perspectiva crítica**, basada en **principis pedagògics**, enriquint notablement els processos d'aprenentatge de l'alumnat. Això implica garantir que el **disseny d'activitats amb tecnologia tingui un impacte positiu en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura**, fet que és crucial en un context en què la millora de la comprensió lectora és un dels principals reptes del sistema educatiu.

→ **PENSAMENT CRÍTIC**³⁵

Permet a l'alumnat aprendre a analitzar i interpretar la informació, desenvolupant la seva capacitat per **avaluar la fiabilitat de les fonts, detectar biaixos i comprendre la validesa del contingut**. Desenvolupar el pensament crític ajuda a prendre **decisions informades** en diversos contextos i fomenta la **reflexió metacognitiva**, acompanyant a infants i joves a entendre **com pensen i com poden millorar en l'aprenentatge**. La biblioteca es presenta com un **espai permeable**, propici per a discutir temes controvertits rellevants per a la comunitat, **distanciant-se de la neutralitat**, promovent així, la **participació cívica i social**.

Inspira't

Algunes accions per fomentar la biblioteca escolar com a node d'actualitat.

- **Canal de notícies**, creació d'un canal propi després de realitzar sessions de lectura guiada de notícies i debat en grup sobre com identificar fets, opinions i la importància d'obtenir informació de fonts múltiples.
- **Creació de contes interactius**, on l'alumnat pugui utilitzar eines en línia per afegir text, imatges i sons.
- **Espai de cultura digital** on el professorat trobi un suport en l'ús de tecnologies i la gestió de la informació i l'alumnat, un espai des d'on poder explorar, indagar i crear coneixements.
- **Disseny d'un bloc de lectures de la biblioteca**, en el qual l'alumnat recomani (mitjançant text, vídeos, àudio o altres formats com infografies) llibres que l'han fet vibrar.
- **Creació d'un racó de mitjans**. Establir un racó dedicat als mitjans amb llibres, revistes i recursos multimèdia que tractin temes d'interès per a l'alumnat, fomentant l'exploració i el descobriment.
- **Construcció d'una ràdio literària**. Creació d'un canal de pòdcast on es parli de llibres, autors i autores que es volen recomanar. Pot incloure entrevistes a la comunitat educativa, familiars o experts entorn del contingut d'allò que s'hagi llegit.

- **Organització de clubs de lectura en línia** on, gràcies a la superació de les barreres físiques, es poden convidar a autors i autores d'indrets ben llunyans.
- **Mural de notícies falses**, per aprendre a verificar la informació i la responsabilitat en la difusió de notícies, desenvolupant una actitud crítica i reflexiva envers la informació que consumeix i comparteix.

Experiències i bones pràctiques

Colegio Juan Bautista Irurzun (Navarra): [Proyecto: El kiosco, un aula del futuro](#). El quiosc de premsa és el nou espai de la biblioteca on integrar treballs de classe, exposicions orals i escrites, ràdio escolar i programa de televisió, així com l'espai de redacció del seu diari de notícies.

Escola Sant Miquel (Cornellà): [Els Llibres del Baobab](#), el canal de booktubers engegat pels referents lectors del centre.

Rede Bibliotecas Escolares de Portugal: [Aprender com a BE a detectar "Fake News"](#) programa per orientar a l'alumnat de primària cap al debat, la percepció i la comprensió d'estratègies de manipulació de la informació difosa als mitjans de comunicació.

CEIP Plurilingüe de Chancelas (Chancelas, Pontevedra): [A biblio de Rabi](#), projecte d'AMI molt consolidat amb estudi de gravació de ràdio i televisió per mantenir informada i connectada a tota la comunitat educativa.

CEIP A Lama (A Lama, Pontevedra): [Chegan os superpoderes dos alimentos!!!](#) Projecte de recerca i tractament de la informació amb alumnat d'educació infantil. Després d'investigar van elaborar un curt d'animació amb Stop Motion on ells mateixos interpreten els personatges creats.

Generalitat de Catalunya: [Canal de Reporters](#), iniciativa de realització de seminaris web durant els quals l'alumnat de secundària pot entrevistar periodistes per aproximar-se als reptes de la professió i avançar en l'AMI.

Gobierno de Canarias: [Radio escolar digital de Canarias](#): Iniciativa del govern on faciliten mitjans, eines i estratègies perquè els centres educatius puguin crear el seu estudi de ràdio.

33. Per saber-ne més: [Biblioteca escolar i equitat digital: una oportunitat per convertir les biblioteques en agents de transformació social i cultural](#).

34. Per saber-ne més: [AMI piedra angular de las bibliotecas escolares](#) o també, [Programas para el desarrollo de la competencia informacional articulados desde la biblioteca escolar](#).

35. Per saber-ne més: [Som crítics? Fonaments per a una educació compromesa](#).

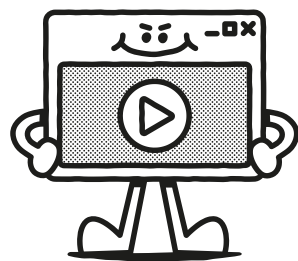
Situacions d'Aprenentatge³⁶

Exclusiva! Destapem la veritat sobre els rumors a l'escola

L'alumnat de cicle mitjà explorarà la veracitat d'alguns rumors mitjançant una eina anomenada el "tauler de la veritat," per descobrir la realitat darrere de cada rumor.

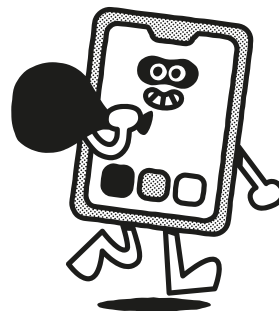
EXPLORA ELS RECURSOS!

Investiguem qui ha raptat la nostra atenció!

L'alumnat de cicle superior crearà una dieta tecnològica per fomentar el bon ús de la tecnologia i compartirà els aprenentatges amb una obra de teatre còmica.

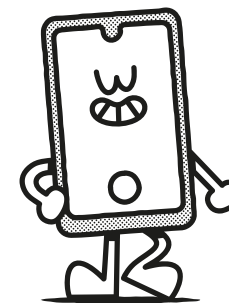
EXPLORA ELS RECURSOS!

Crònica escolar: videonotícies des del croma

Els i les alumnes de cicle superior es transformaran en periodistes, guionistes i tècnics creant un noticiari amb la tècnica de croma, per compartir-lo amb la comunitat educativa.

EXPLORA ELS RECURSOS!

Conquista el teu mòbil! Dona-li un ús segur i responsable!

L'alumnat de cicle superior descobreix com utilitzar els dispositius mòbils de manera segura i creen un tríptic per promoure un ús responsable per tota la comunitat educativa.

EXPLORA ELS RECURSOS!

³⁶ El projecte [Bibliotech](#) s'ha desenvolupat amb 15 centres d'educació primària. Tot i que els recursos estan dissenyats per a aquesta etapa es poden adaptar amb facilitat a altres etapes o cursos.

“Cal aprofundir en l’alfabetització
informativa i mediàtica del
professorat i alumnat. I les biblioteques
escolars poden ser els espais ideals per
entomar aquests reptes”

HÉCTOR GARDÓ

3 Per on comencem? Dimensions del canvi

“El meu somni respecte a les biblioteques escolars és deixar de somiar. Cal que ens despertem i ens adonem que per afrontar molts dels reptes que tenim actualment als centres educatius tenim una gran aliada: la biblioteca escolar. Despertem-nos i els somnis, doncs, seran realitat”

MARC ALABART

El procés de transformació real de la biblioteca escolar no pot dependre de la voluntarietat de l'equip docent o de l'AFA, ni pot ser simplement una transformació puntual basada en la renovació de la col·lecció, la incorporació superficial de tecnologies o el canvi de mobiliari d'aquest espai.

Aquesta proposta implica **iniciar una transformació pedagògica dels centres educatius que afecti diferents dimensions**. Perquè aquests canvis arribin a consolidar-se i siguin sostenibles en el temps, la **biblioteca escolar mereix uns recursos i unes condicions que n'assegurin l'èxit i la qualitat**.

És essencial que l'administració pública es responsabilitzi de les BE posant els recursos necessaris per generar dinàmiques que atenguin a les necessitats i les noves expectatives de les biblioteques escolars pel que fa a personal, equipament, formació, materials i totes les condicions necessàries que n'assegurin la qualitat.

Per començar, cal reactivar les biblioteques escolars als centres que les hagin perdut. A partir d'aquí, és crucial **establir mesures amb dotacions sostingudes que inverteixin en el capital humà, en els recursos i en la gestió de la innovació**. Els millors ecosistemes de biblioteques escolars del món són aquells que tenen **un horitzó de canvi i una aposta sostinguda**.

Que no hi hagi les condicions ideals i necessàries que mereixen les biblioteques escolars no vol dir que no puguem **activar el canvi**. Mentre reivindiquem allò que és bàsic, **hem de posar-nos en marxa** per formar-nos, donar visibilitat al nostre projecte i incorporar noves propostes.

A continuació s'exposen les 3 dimensions bàsiques per **iniciar aquesta transformació i recuperar la biblioteca com a motor d'aprenentatge del centre educatiu**³⁷:

37. Per l'elaboració d'aquest apartat ha estat una gran inspiració la [Resolució do 6 de xuño de 2023 da Dirección xeral de Ordenación e Innovación Educativa pola que se convoca o Plan de mellora de bibliotecas escolares en centros públicos non universitarios de titularidade da Consellería de Cultura, Educación, Formación Profesional e Universidades para o curso 2023/24](#).

“El meu somni és que cada centre educatiu tingui un Projecte de Biblioteca viu i de qualitat, amb persones formades al càrrec i recursos suficients, per garantir el seu paper com a agent educatiu que impulsa una societat més igualitària, justa i crítica”

JÚLIA BAENA

La mirada estratègica: el Projecte de Biblioteca escolar

Prendre la decisió d’iniciar la transformació de la biblioteca escolar d’un centre és, sobretot, una nova mirada que suposa un **canvi estratègic i metodològic**. Significa reconèixer-la com a centre d’aprenentatge i, per tant, **integrar-la dins la vida pròpia del centre, integrar-la al Projecte Educatiu i articular-la entorn del PLEC, el currículum, l’Estratègia Digital i l’Estratègia de Comunicació**. Per tant, ha de transcendir la simple planificació de la gestió tècnica i, d’algunes iniciatives de dinamització, per convertir-se en un veritable **programa d’acció** amb l’objectiu de posar la **biblioteca al servei de les oportunitats**.

Així, per planificar aquesta transformació i millora real és imprescindible **dissenyar un Projecte de Biblioteca** on es plasmi el model de biblioteca que se somia.

Aquest projecte ha d’ajudar a establir **fites i objectius pedagògics** ambiciosos, posant al centre l’alumnat perquè desenvolupi el seu màxim potencial. Això obliga a tot l’equip docent a assumir el seu protagonisme com a agent necessari d’aquest canvi. El **Projecte de Biblioteca ha d’ajudar a definir i exposar el model i el funcionament de la biblioteca** que el centre vol i els recursos que s’hi destinaran. Ha de ser un document prou concret per ajudar en el funcionament, però prou general perquè no calgui refer-lo cada curs.

En el capítol 4 d’aquesta guia trobaràs una proposta de full de ruta amb diferents fases i eines per reimaginar la biblioteca i dissenyar-ne el projecte.

“Imagino un futur en què a tots els centres educatius hi hagi una biblioteca amb una persona que la dinamitzi. Seria una bona manera de transformar el món perquè ara mateix l'única revolució que val la pena és que tothom es converteixi en lector perquè això vol que les persones seran més crítiques, més ecologistes, més feministes i, en definitiva, millors”

JAUME CENTELLES

L'equip que lidera la biblioteca escolar

La selecció, la riquesa i el bon manteniment del fons de la biblioteca escolar en determinen el potencial mobilitzador. No obstant això, no hem d'oblidar que aquesta biblioteca-dinamitzadora no és autònoma i **requereix persones que pensin, dissenyin, organitzin, coordinin, supervisin i n'avaluin el seu funcionament**. Necessitem un equip que lideri pedagògicament la transformació de les nostres biblioteques escolars perquè sigui equitativa, i significativa i perduri en el temps. Un procés de canvi tan profund només pot realitzar-se en equip. Hem de garantir que els docents que formen part d'aquest grup disposin de **condicions, temps i formació per convertir-se en facilitadors de l'aprenentatge, promotors de la lectura i l'AMI i col·laboradors clau per la comunitat educativa**.

AGENTS VINCULATS AL LIDERATGE DE LA BIBLIOTECA ESCOLAR

Persona responsable de la biblioteca

El Departament d'Educació indica que tots els centres escolars han de tenir una persona que exerceix el rol de responsable de la biblioteca ([Marco de Referència para las biblioteca escolares, 2011](#)). El o la **coordinador/a té les següents funcions:**

- Participar en el disseny del PLEC.
- Seleccionar, organitzar, classificar i catalogar el fons.
- Definir els criteris de préstec.
- Coordinar a l'equip motor.

La persona responsable **ha de formar part del claustre** i ha d'estar **degudament formada**, per poder encarregar-se de la planificació i del bon funcionament de l'espai i de dissenyar i dinamitzar les experiències que s'hi donin. A Catalunya, arran de la [Resolució ENS/1128/2016](#), s'especifica que tindrà preferència per ocupar la coordinació de biblioteca qui acrediti el perfil docent de «lectura i biblioteca escolar» a partir de la seva formació acadèmica i professional. Sovint aquesta responsabilitat l'ha entomat el o la **Bibliotecari/ària escolar**.

Equip motor de la biblioteca

Format pel coordinador/a de la biblioteca, per docents de diferents cicles i departaments i per un representant de l'equip directiu. La seva missió **és integrar les propostes de la biblioteca al claustre i recollir i atendre les necessitats de tota la comunitat educativa**, contemplant el Projecte Educatiu de Centre. Les funcions de l'equip motor són les següents:

- Recolzar al coordinador/a en totes les funcions que se li encomanin.
- Participar en el disseny i desenvolupament de les activitats proposades
- Establir els criteris per l'actualització de la col·lecció.
- Vetllar perquè la biblioteca escolar es converteixi en un laboratori d'experiències inspiradores.

L'equip està format per professorat que col·labora d'una manera activa en totes les fases del funcionament de la BE i això significa que necessiten hores de gestió. Dedicar 1 o 2 hores per setmana (temps que hi dedica més del 50% cels centres) és insuficient per gestionar correctament una biblioteca escolar.

Equip directiu

Juga un paper fonamental per assegurar que el Projecte de Biblioteca estigui veritablement integrat dins del Projecte Educatiu de Centre i que es **disposi de totes les condicions necessàries per dur-lo a terme amb qualitat**. L'equip directiu ha d'estar implicat i formar part de la millora de la BE.

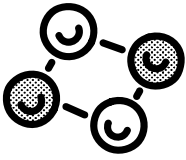
Alumnat, famílies i l'entorn

La seva participació com a voluntaris i col·laboradors en el desenvolupament d'activitats així com, en la presa de decisions enriqueix la BE.

Les persones que formen part de l'equip han de ser capaces de comunicar de manera efectiva la seva visió i expectatives, col·laborar amb altres membres, així com **avaluar³⁸ i saber escoltar les necessitats dels seus usuaris**. En resum, liderar la transformació de la biblioteca implica inspirar, **influir i crear un entorn fèrtil per al creixement i l'èxit** de tota la comunitat educativa.

Sense un **equip estable, compromès, format i representatiu de la realitat del centre educatiu**, la biblioteca no funcionarà.

38. [Instruments per avaluar i conèixer la percepció que els infants i joves tenen sobre la BE.](#)

El valor de la gestió³⁹

La gestió de la biblioteca escolar és essencial per **maximitzar-ne tot el seu potencial**. És a través d'una bona gestió que podem contribuir significativament al **compliment dels objectius** educatius i al **desenvolupament integral de l'alumnat**. Alguns aspectes importants de la gestió recauen en l'organització eficient dels recursos i l'automatització dels processos. No obstant això, cada vegada cobren més valor **altres dimensions** de les biblioteques com els **seus espais, que han de ser més amplis i versàtils**, per a facilitar una diversitat d'experiències, i s'estenen més enllà de les parets del centre, abastant l'entorn virtual. A més, les **tecnologies disponibles** pels usuaris i usuàries, juntament amb les **alfabetitzacions múltiples** que han de dominar, també agafen un protagonisme creixent. Per tant, una gestió eficaç de la biblioteca escolar és fonamental per crear un entorn educatiu enriquidor que potenciï l'aprenentatge des de l'equitat.

EL TEMPS

La distribució del temps en una biblioteca escolar implica abordar diverses **funcions crucials que responen a les necessitats específiques de cada comunitat educativa**. D'una banda, cal assegurar un horari per a garantir que els recursos estiguin disponibles. Per l'altra, cal tenir en compte el temps de dedicació que requereix que la biblioteca funcioni amb èxit.

Per tant, a l'hora de definir l'horari de la BE tindrem en compte l'**adaptació a l'entorn**. L'horari de la biblioteca ha de ser flexible i ajustar-se a les necessitats de l'alumnat, els docents i altres membres de la comunitat escolar. Això implica tenir horaris que permetin l'accés durant les hores lectives i també en altres moments no lectius que es valorin convenients. Per exemple, l'horari de la biblioteca ha de permetre la realització de tallers, conferències i sessions de formació. Aquesta **atenció a activitats** formatives pot implicar tenir horaris específics reservats per a aquestes activitats o fer-les coincidir amb els horaris d'obertura habituals de la biblioteca. Aquest fet significa tendir a disposar d'una **obertura àmplia i accessible**. Això pot incloure hores d'obertura al matí, al migdia o a la tarda i fins i tot durant els caps de setmana, segons les necessitats i possibilitats del centre. Però també, fora de l'horari ha de poder quedar oberta una biblioteca

“Somio una biblioteca que batega compassadament per donar vida a la comunitat, amb un responsable que no només coneix els llibres i els estima sinó que, també, sap fer-los parlar”

MONTSERRAT FONS

escolar útil per la comunitat educativa a través de l'espai web (difusió d'informació, iniciatives, materials en format digital, informació, recomanació, selecció de lectures...).

Així, l'**horari d'obertura de la biblioteca escolar ha de proporcionar oportunitats** per a la lectura, la recerca i la formació. Però més enllà de l'horari propi de la biblioteca, l'equip motor ha de disposar de la **formació i els recursos necessaris per gestionar-la amb eficàcia**.

Algunes d'aquestes funcions inclouen temps per l'organització i gestió d'espais i recursos, el disseny d'activitats per donar suport a l'aprenentatge, la planificació i execució d'activitats dirigides, el suport a les necessitats de l'alumnat, l'avaluació de les accions implementades i el disseny de propostes de millora, entre d'altres. El **llistat de tasques i funcions és extens** i la dedicació temporal a unes funcions o altres sempre depèn de les necessitats específiques de cada centre.

Però si volem que les biblioteques siguin entorns de dinamització i aprenentatge potents cal que **s'ofereixi la dotació temporal necessària a l'equip** per desenvolupar correctament totes les seves tasques.

L'ESPAI

L'organització de l'espai de la biblioteca ha d'adaptar-se a les característiques físiques del lloc, les necessitats de la comunitat educativa, la promoció de la lectura i l'aprenentatge, així com al foment de l'ús de recursos en diversos formats, **també els digitals**.

La biblioteca continua sent un espai de préstec de llibres i d'estudi, però cal transformar-la en un **entorn per explorar nous interessos**, realitzar **tallers creatius** o per a **trobades socials i esdeveniments interessants** per l'alumnat.

Aquest canvi en els suports i pràctiques planteja **desafiaments per a la infraestructura** de les biblioteques requerint **entorns versàtils** capaços d'adaptar-se a una gran diversitat d'usos.

En el disseny de l'espai, hi ha tres elements imprescindibles que no poden passar-se per alt: la **flexibilitat dels espais**, la **calidesa dels materials** i la **llum natural**. Aquests components són fonamentals per crear un ambient acollidor i propici per a l'aprenentatge, ja que contribueixen a **fomentar la participació i la tranquil·litat**.

La **flexibilitat dels espais** permet adaptar l'entorn a diferents activitats i necessitats, promovent la col·laboració i la creativitat. Els **materials càlids**, com la fusta o el teixit, generen un ambient acollidor i confortable. La **llum natural** proporciona una il·luminació adequada per a la lectura i l'estudi i creant una atmosfera estimulant que afavoreix el benestar.

A aquests tres elements, s'afegeix la **bellesa** com un component que **eleva les expectatives i motiva la participació** activant el procés d'aprenentatge. Un **espai ben dissenyat i estèticament atractiu** convida els usuaris a sentir-se inspirats i compromesos amb l'exploració del coneixement.

No hi ha una proposta universal d'organització de l'espai, sinó que aquesta s'ha **d'adaptar a cada centre**, però a l'hora de dissenyar-lo és interessant tenir en compte els següents elements (basat a Baena, 2020⁴⁰):

- L'accessibilitat de tots els usuaris.
- Les característiques arquitectòniques de cada centre.
- Els espais han de convidar a la lectura, la recerca i a l'aprenentatge.
- Els espais han d'acollir experiències que fomentin l'ús de recursos, en multitud de suports i formats que fomentin la creativitat
- Fomentar l'ús dels recursos digitals i la integració tecnològica mitjançant la disposició de dispositius com portàtils o tauletes accessibles.
- Optimitzar el servei de consulta amb una senyalització adequada.
- Incloure àrees dedicades a la creativitat i la innovació, com tallers de robòtica, costura o de creació audiovisual.

És imprescindible que la biblioteca estigui **dissenyada de manera funcional** per a tots els usuaris i usuàries. Això implica tenir en compte aspectes com la **disposició dels materials, l'accessibilitat per a persones amb diversitat funcional i la facilitat d'ús dels equipaments tecnològics**.

És necessari **apostar i recuperar la biblioteca escolar centralitzada** que ocupi un espai principal prou ampli per organitzar **diferents zones amb diferents propòsits** (lectura informal, lectura individual, treball en grup, zona d'audiovisuals/multimèdia, espai per la gestió i el préstec, exposicions, zona STEAM, espais de creació o zona de jocs, entre d'altres). La **biblioteca d'aula** és un complement perfecte per la biblioteca escolar, però no la pot substituir. El disseny i la disposició de l'espai contribueixen a reforçar la biblioteca com un lloc de trobada, connexió i acollida, **promocionant la igualtat d'accés als béns culturals** i exercint com a **agent de compensació social**.

39. Per aprofundir: [Directrius IFLA per a la biblioteca escolar \(2018\)](#).

40. Si voleu aprofundir en la importància de l'organització de l'espai, us recomanem [L'organització de l'espai a la biblioteca escolar al segle XXI](#).

“És fonamental tenir clar que la biblioteca és l'espai d'aprenentatge físic i digital de l'escola. La resposta a aquest model és una bibliolab concebuda com un espai creatiu i inclusiu d'aprenentatge, comunicació i, sobretot, en medis i informació, coherent amb les necessitats del segle XXI on tenen cabuda la lectura, l'oralitat, la recerca i la creativitat”

ROSA PIQUÍN

“El meu somni respecte a les biblioteques escolars és comptar amb els recursos suficients econòmics i humans, per equiparar-nos als països més avançats”

CARLOS ORTIZ

ELS RECURSOS

La biblioteca segueix sent un potent centre de recursos⁴¹ que ofereix una **gran varietat de formats i suports per llegir, escriure i accedir a la informació**. Cal disposar de l'equipament i els recursos necessaris perquè l'alumnat pugui **accedir a les diferents fonts d'informació disponibles**, però també, per donar suport a l'equip docent en aquestes tasques a través de programes per a **l'adquisició de destreses en l'ús, cerca, tractament i producció d'informació**.

Per tant, la importància dels recursos no resideix en el seu format ni en la seva naturalesa, sinó en el **potencial per provocar l'aprenentatge**. Aquests han d'incloure materials que **inspirin la imaginació, la curiositat, l'experimentació i la creativitat**. Una gestió acurada dels recursos **bibliogràfics i digitals** assegura que la **col·lecció sigui pertinent, diversa i actualitzada**, tenint en compte les necessitats canviants del currículum i garantint un suport valuós per a l'aprenentatge.

Pel que fa a la **gestió de la col·lecció**⁴², és vital mantenir un fons documental equilibrat i divers que respongui a les necessitats i interessos de tots els membres de la comunitat. Això implica una cura constant dels materials, amb un **sistema clar d'adquisició i retirada**, garantint que la **col·lecció estigui actualitzada i sigui rellevant per a tota la comunitat**. Una adequada **catalogació i presentació dels materials**, tant físics com virtuals, és essencial per facilitar l'accés i l'ús dels recursos bibliogràfics, promovent **l'accés universal al coneixement i la cultura**. En aquest sentit, les funcions desenvolupades pels **mediadors literaris són clau**.

Disposar d'un **catàleg digital** té l'objectiu d'acompanyar l'alumnat en el seu aprenentatge i donar suport a la comunitat educativa per impactar-hi positivament. Aquest catàleg pot incloure, entre d'altres, llibres i contes electrònics, revistes i articles acadèmics i educatius, àudios (com música i pòdcasts), vídeos, imatges, recursos web d'interès i arxius multimèdia interactius com ara simulacions i jocs o recursos de realitat virtual o augmentada. També formen part de la biblioteca digital els **espais per a la difusió de les activitats** que es fan a la biblioteca i que incloguin vies de comunicació obertes amb tots els usuaris i usuàries. Tenir recursos per **poder oferir servei fora de l'horari també és equitat**.

Per aconseguir-ho, cal una **gestió de qualitat que integri un projecte educatiu sòlid, equips liderats competentment i l'adequació de recursos**. Per tant, ha d'anar acompanyat d'un **sistema de finançament** sostingut que faciliti el bon funcionament i el seu manteniment convertint les biblioteques en espais vius i dinàmics, preparats per a les **demandes de la societat actual**.

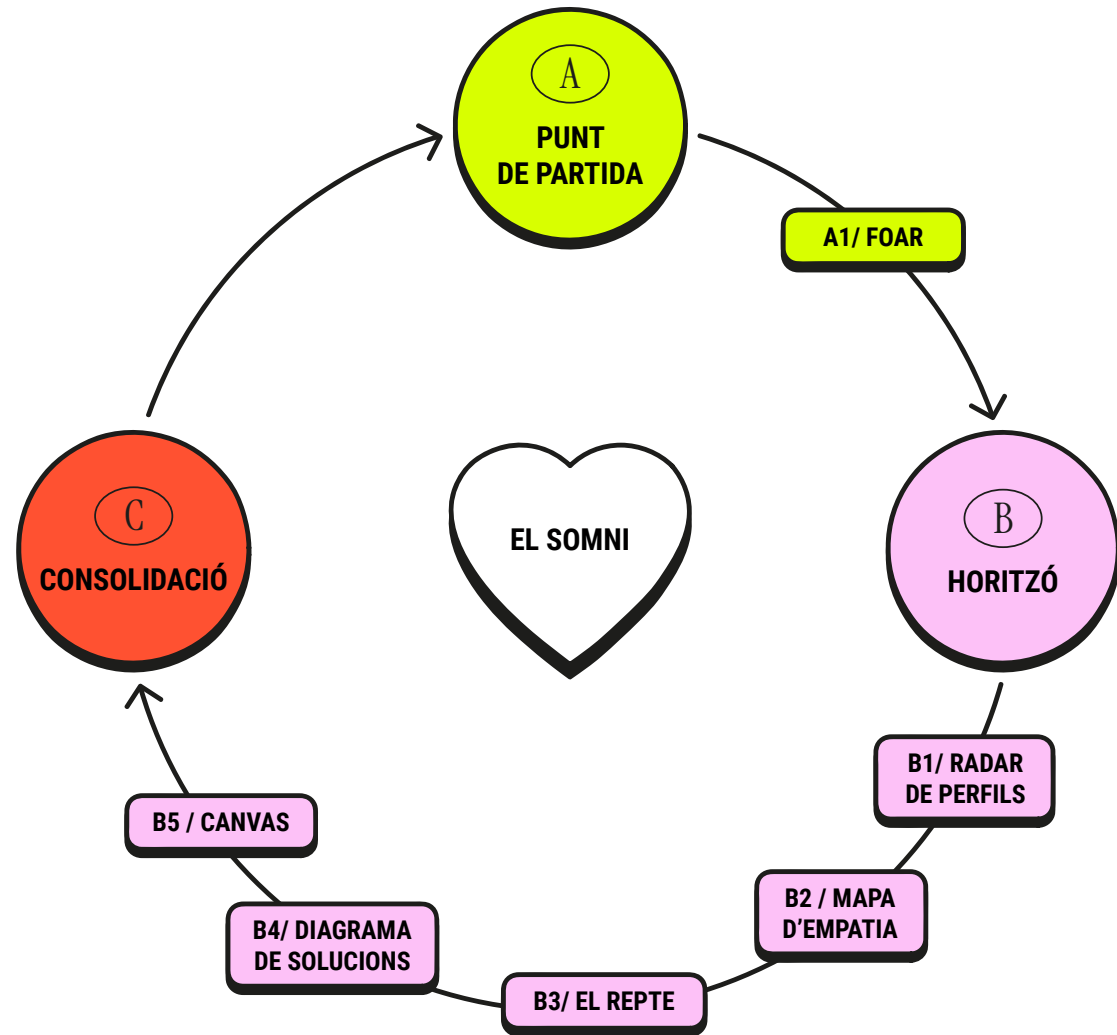
41. Per saber-ne més: [La biblioteca escolar, un recurs educatiu](#).

42. Si vols aprofundir: [Directius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya](#).

4 Com reimaginem la biblioteca escolar?

Cada centre és un ecosistema viu únic i, per tant, no existeixen les solucions universals. Hi ha tantes biblioteques com comunitats educatives. Ara bé, hi ha eines que us poden guiar en el procés de transformació de la BE. Compartim amb vosaltres un **full de ruta amb 3 etapes que es retroalimenten i amb eines per poder hackejar la vostra BE** i iniciar aquest camí apassionant cap a la transformació. El podeu utilitzar per liderar i inspirar al claustre, l'alumnat i les famílies en un procés de canvi imprescindible. **Us animem a dissenyar la vostra biblioteca, la que necessiteu, la que somieu.**

A

Punt de partida

Per a què volem una BE? La resposta d'aquesta qüestió us portarà a la definició d'aquest somni, propòsit o raó de ser de la vostra biblioteca. És important, doncs, que sigui compartit per tota la comunitat, ja que ha d'inspirar totes les decisions que s'aniran prenent. Per arribar al que somiem, abans cal saber on som i quin camí seguirem.

A1/ FOAR

Per centrar la **reflexió i la diagnosi inicial** feu servir l'Anàlisi FOAR (Fortaleses, Oportunitats, Aspiracions i Resultats). Aquesta eina us ajudarà a **identificar els punts forts que ja teniu i començar a projectar la visió de futur des de les fortaleses.**

ANÀLISI FOAR

FORTALESES

Analitzeu tots els èxits anteriors relacionats amb la vostra BE. Pregunteu-vos:

- Què fem bé?
- Què hem aconseguit?
- Quins han estat els majors èxits fins ara?
- Què fa que la BE sigui valuosa i única?

OPORTUNITATS

Reflexioneu sobre quines són les vostres possibilitats a curt i mitjà termini amb relació a la dinamització de la BE com a impulsora de noves oportunitats. Pregunteu-vos:

- Quins canvis organitzatius i possibles col·laboracions podrien millorar la nostra BE?
- Quines amenaces podríem assumir i convertir-les en oportunitats?

ASPIRACIONS

Deixeu-vos portar i dibuixeu quin és el vostre somni amb relació a la BE. Pregunteu-vos:

- Com ens agradaria que fos la BE del nostre centre?
- Què ens agradaria aconseguir?

RESULTATS

Concreteu el somni definint algunes línies estratègiques per prioritzar què heu d'aconseguir i poder saber que aneu pel bon camí. Pregunteu-vos:

- Com traduíem la visió de l'èxit en resultats tangibles?
- Com sabem que estem tenint impacte?
- Quan sabrem que s'han assolit els objectius?

B

Horitzó (Eines per Hackejar)⁴³

Somiar en gran és imprescindible per a qualsevol procés creatiu, de transformació o de millora, però no suficient. Cal iniciar una **fase de treball per planificar el camí entre el món de les idees i el canvi real**. Toca, doncs, definir l'itinerari cap a l'èxit.

Treballar conjuntament amb tot l'equip motor de la BE amb aquestes eines us portarà a prioritzar i definir una **proposta clara per posteriorment elaborar el projecte de biblioteca**.

Seguir aquesta metodologia permet ajustar les accions i els recursos donant resposta a la qüestió principal: **Per a què?**

B1 / RADAR DE PERFILS

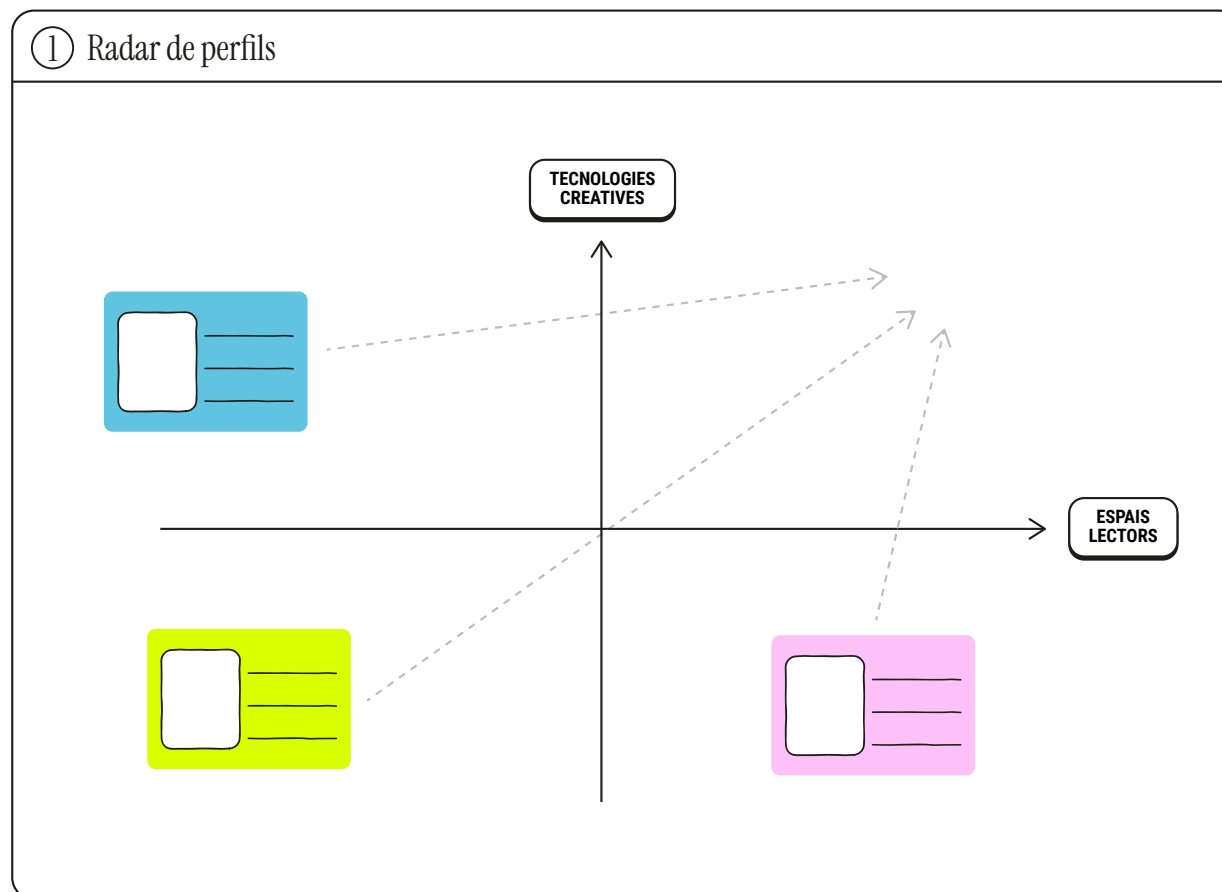
L'objectiu d'aquesta eina és **identificar diferents perfils entre l'alumnat del centre** i de forma molt visual determinar la **relació que tenen amb la BE**, per finalment, triar aquell perfil sobre el qual **dissenyarem les accions a desenvolupar**.

PASSOS

1/ Pluja d'idees

Tenint en compte els vectors del radar de perfils, cada membre de l'equip pensa en diferents alumnes. És per això, que per a cada perfil s'escriu en un paper adhesiu el seu nom i l'edat. A continuació situeu cada perfil dins el plànol cartesià, tenint en compte la relació que té amb els espais lectors i/o amb les tecnologies creatives.

① Radar de perfils

2/ Selecció del Perfil

En finalitzar la pluja d'idees s'inicia un procés d'anàlisi sobre el mapeig dels diferents perfils. L'objectiu d'aquesta fase és triar de forma consensuada el perfil d'alumne sobre el qual dissenyarem les solucions. Podeu aprofitar aquest mapa per repetir el procés per cada un dels perfils que heu detectat.

⁴³. Aquestes eines van ser creades dins de la Hackatò realitzada el passat mes 12 de març de 2024 amb els 15 centres pilot Bibliotech. Totes les eines s'han provat i avaluat. Per descarregar-te les eines pots accedir a l'apartat de Hackatò de bibliotech.cat.

B2 / MAPA D'EMPATIA

L'objectiu d'aquesta eina és posar el focus en un perfil concret d'infant o adolescent, ja que **empatitzar amb aquest us ajudarà a identificar les oportunitats que li voleu oferir des de la BE**. Si teniu l'oportunitat d'involucrar-los en aquest procés us animem a escoltar la seva veu. Si no és el cas, heu d'imaginar les seves respostes i plasmar-les. En funció d'aquestes haureu de consensuar **quines oportunitats li voleu oferir**. Us recomanem triar-ne un màxim de 3.

② Mapa d'empatia

Relació amb la BE?

<p style="text-align: center;"> QUÈ LI AGRADA?</p>	<p style="text-align: center;"> QUÈ NO LI AGRADA?</p>
---	--

Perfil

NOM
EDAT
CONTEXT FAMILIAR
LLENGUA MATERNA

Quines oportunitats li voleu oferir?

☐ PLAER LECTOR	☐ VINCLE COMUNITARI
☐ CONNECTAR CONEIXEMENTS	☐ AMBIENT ESTIMULANT
☐ IGUALTAT D'OPORTUNITATS	☐ LLIBERTAT CREATIVA
☐ ALTES EXPECTATIVES	☐ ALFABETITZACIONS MÚLTIPLES
☐ CLIMA POSITIU	☐ PENSAMENT CRÍTIC

B3 / EL REPTE

Omplir aquesta eina us ajudarà a definir el repte sobre el qual construïreu el canvas per **focalitzar la creativitat de l'equip amb un propòsit concret comú i evitar la dispersió o les generalitzacions.**

③ Definició del repte

AJUDAR / FOMENTAR / MOTIVAR / IMPULSAR
ACTIVAR / ESTIMULAR / ORIENTAR

NOM DE LA PERSONA SELECCIONADA

De quines maneres podríem al/la

per des de la BE.

ACONSEGUIR / GARANTIR / AFAVORIR
MILLORAR / INCENTIVAR

PLAER LECTOR / CONNECTAR CONNEIXEMENTS
IGUALTAT D'OPORTUNITATS / ALTES EXPECTATIVES / CLIMA POSITIU
VINCLE COMUNITARI / AMBIENT ESTIMULANT / LLIBERTAT CREATIVA
ALFABETITZACIONS MÚLTIPLES / PENSAMENT CRÍTIC

B4 / DIAGRAMA DE SOLUCIONS

Amb aquesta eina, generareu **solucions des de la llibertat creativa** per donar **resposta al repte** definit en l'instrument anterior.

Per utilitzar-la correctament us animem a seguir els següents passos:

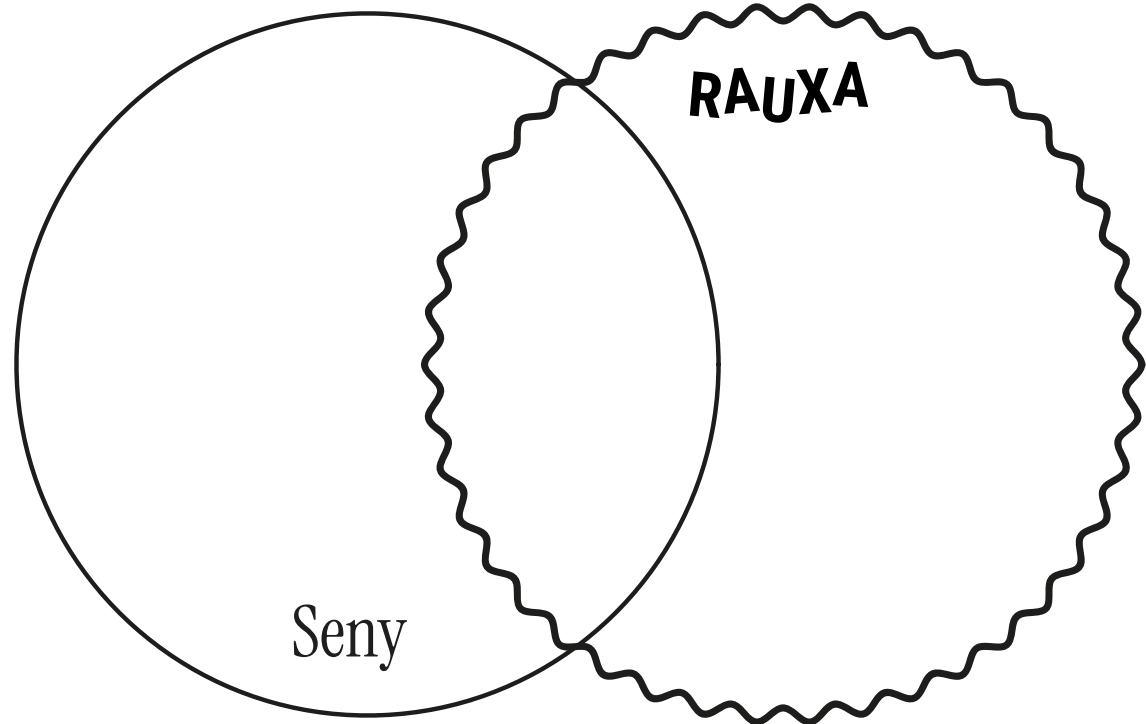
1/ Pluja de solucions: Individualment, cada membre de l'equip escriu possibles solucions en diferents papers adhesius.

2/ Quan tothom ha escrit el màxim de solucions possibles les col·loqueu al marc de l'instrument per **llegir-les i valorar-les**.

3/ Consensuadament, aneu **situant les solucions dins del diagrama**. Dins del cercle del **seny** heu de situar les solucions **més realistes i dins de l'apartat de rauxa, aquelles solucions més disruptives**.

4/ Us proposem seleccionar una solució de les que han quedat a l'espai intermedi entre rauxa i seny o també podeu fusionar-ne dues per crear-ne una de nova.

④ Diagrama de solucions

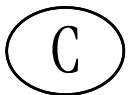
B5 / EL CANVAS DE BIBLIOTECH

El canvas, és la concreció de les solucions i accions aplicables i amb impacte per donar resposta al repte (B3). Aquesta és una eina modular que us permetrà tenir una visió ampla, treballar en els passos a seguir i dimensionar els recursos que necessiteu. Per fer del **canvas Bibliotech** un instrument de prototipatge funcional t'animem a treballar un canvas diferent per cada perfil que ha aparegut en el mapeig inicial. **D'aquesta manera, tota l'estructura del projecte respondrà a la missió de la biblioteca.**

Aquesta metodologia us permetrà **plasmear en un sol format, de manera senzilla i col·laborativa, les idees** que faran possible la transformació de la biblioteca.

5 Disseny del canvas

<p>NOM DEL PROTOTIP <i>Decidiu conjuntament un nom inspirador pel vostre prototip</i></p>	<p>REPTE <i>Recupereu el repte que ja heu formulat</i></p>	
<p>LA SOLUCIÓ PROPOSADA <i>Descripció breu que heu escollit en el diagrama anterior</i></p>		
<p>PERSONES <i>Qui formarà part de la implementació d'aquest prototip?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • • • • • 	<p>PLA D'ACCIÓ <i>Quines accions cal dur a terme per desenvolupar el prototip?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • • • • • 	
<p>ESPAI <i>Especifiqueu on es desenvoluparien les accions clau del prototip.</i></p>	<p>TEMPS <i>Quan es durà a terme la implementació del prototip?</i></p>	<p>RECURSOS <i>Quins materials i coneixements necessitareu?</i></p>
<p>COMUNICACIÓ <i>Quins canals activaràs per donar a conèixer el prototip?</i></p> <p> ☐ XXSS ☐ BLOG ☐ BUTLLETÍ ☐ ALTRES </p>	<p>LEMA <i>Invente una frase curta i amb ganxo que representi l'esperit del prototip.</i></p>	<p>AVALUACIÓ <i>Assenyaieu indicadors o fites que us permetin veure si està tenint impacte</i></p>

Consolidació

Iniciar qualsevol pla de millora o transformació requereix **d'una planificació rigorosa i sistemàtica**. El recorregut fet fins aquí amb el suport d'eines com el FOAR o el canvas, us ha portat a definir els **pilars fonamentals d'aquest canvi**. En aquest punt, arriba l'etapa on cal aglutinar totes les propostes en un projecte complet. Tal com s'ha explicat en el capítol 3 sobre les dimensions del canvi, el **Projecte de Biblioteca** serà el document marc del centre on s'exposa el **model i el funcionament de la BE que el centre vol tenir així com els recursos necessaris per desenvolupar-lo**. El projecte ha de connectar les accions que es plantegen des de la biblioteca escolar per donar resposta al Pla de lectura del centre, al currículum, al Projecte Educatiu i a l'Estratègia Digital, tenint en compte, l'equip, l'espai, els recursos i el temps.

La transformació de la biblioteca escolar és un procés viu i, per tant, una vegada s'ha determinat per a què, com i quan s'ha d'actuar, **és imprescindible establir què, com i quan avaluar**. Tota avaluació es basa en la reflexió cap a la millora a partir de la recopilació i l'anàlisi d'informació. Per tant, no marca el final del camí, sinó un pas crucial en el desenvolupament d'un **procés que conclou amb la implementació de millores o amb la creació d'un nou pla d'acció**.

Tot i que la BE del vostre centre estigui en una etapa de consolidació, és interessant no deixar de transformar-se i millorar dins aquesta espiral infinita cap al somni.

5 Crida a l'acció

“El meu somni és que la biblioteca escolar lideri la transformació pedagògica dels centres, resignificant l'aprenentatge dels infants i joves”

MARTA ALFONSEA

Durant aquest curs, 15 escoles de tot Catalunya s'han atrevit a reimaginar les seves BE en clau d'equitat i cultura digital. Inspirats en els aprenentatges i impactes assolits en aquestes escoles amb el projecte Bibliotech fem una **Crida a l'Acció** per **reactivar i enriquir** les biblioteques escolars del nostre país.

Necessitem el lideratge, el suport i el compromís de l'Administració per revertir la precarietat actual. Volem animar als centres educatius a repensar la seva biblioteca aprofitant les eines disponibles en aquesta guia, però també, tots els **recursos en obert** que hem dissenyat amb aquest propòsit.

Volem famílies que estimin i demanin millorar la Biblioteca del seu centre i hi contribueixin acompanyant als seus fills i filles en el procés de lectura.

Apostem per unes biblioteques escolars que siguin el cor dels centres educatius, generant **espais contemporanis i vibrants on es generen noves oportunitats**. Per aconseguir aquest objectiu, és crucial teixir una **xarxa de biblioteques sòlida i estructurada** que esdevinguin el pal de paller del canvi educatiu que necessitem.

Les biblioteques escolars són una palanca cap a un **futur equitatiu i ple d'oportunitats**, i es fa imperatiu que ens **comprometem a fer realitat aquesta visió**. Potser és precisament aquí on comença la transformació de l'educació. Per fer realitat les biblioteques que somiem, cal una combinació d'elements:

Recursos i condicions

La dotació i gestió de recursos: L'administració té la responsabilitat de crear les condicions i proporcionar els recursos necessaris per garantir el desenvolupament del model amb qualitat i de manera sostenible en el temps.

- **Definir un model de país on es defineixi un marc de desenvolupament** que orienti el paper de la BE dins del sistema educatiu.
- Facilitar **als centres els recursos necessaris per a la seva biblioteca escolar**, amb relació al catàleg literari, els dispositius digitals i la connexió d'alta velocitat.
- Proporcionar **suport tècnic i formatiu** que garanteixi l'adequat ús dels dispositius.
- Incrementar el **temps assignat a l'equip responsable** de la biblioteca escolar (equips docents i bibliotecàries escolars).
- Facilitar processos de **formació inicial de qualitat amb relació a la gestió i ús de la biblioteca escolar**, així com **formació contínua**.

Desenvolupament i innovació

Polítiques públiques que facilitin els recursos necessaris per garantir pràctiques transformadores i sostenibles: això inclou la voluntat i el finançament necessari per tirar endavant iniciatives, com per exemple:

- L'organització de **congressos, jornades d'intercanvi i col·laboració o rutes pedagògiques.**
- Posar a **disposició dels centres i equips temps i espais, ajuts econòmics i facilitats burocràtiques** per acudir a esdeveniments formatius o per organitzar-ne de propis.
- Fomentar la **col·laboració de la biblioteca escolar amb altres institucions**, per exemple les biblioteques públiques.
- Dissenyar accions que permetin **augmentar la recerca**, per exemple en la comprensió lectora, l'AMI o el benestar digital.
- Reconèixer les **experiències rellevants difonent-les**, en col·laboració amb els responsables i el centres.
- **Referents inspiradors que mostrin que el canvi és possible:** aquests referents no només inspiren, sinó que demostren que el canvi és possible i necessari.

Petició des de l'acció: Decàleg de mesures dels centres Bibliotech

Aquestes 10 mesures estan fetes des de l'acció i el compromís. Aquest decàleg ens dona les claus per entomar el repte polític per liderar una agenda de país enclau de BE.

#EQUIP

- 1 Ampliació de l'equip de biblioteca.
- 2 Formació especialitzada i acompanyament pel personal que forma part de l'equip.
- 3 Suport d'una bibliotecària professional a l'equip i al centre.
- 4 Reconeixement i remuneració de la coordinació de la biblioteca.

#TEMPS

- 5 Increment de les hores de coordinació de la BE.
- 6 Ampliar l'horari de servei de la biblioteca, dins i fora de l'horari lectiu.

#RECURSOS ECONÒMICS

- 7 Més pressupost per renovar la col·lecció.
- 8 Inversió en equipament digital per la BE.
- 9 Dotació econòmica per millorar espais i mobiliari.

#COMUNITAT

- 10 Impulsar una xarxa de biblioteques escolars i municipals.

WORLDWIDE

Persones que han col·laborat en aquesta guia

Jaume Centelles Pastor

Mestre que ha dedicat la vida professional a l'educació infantil i a la biblioteca escolar. Participa en activitats de formació del professorat coordinant un grup de treball a l'Associació de Mestres Rosa Sensat de Barcelona i reflexiona sobre lectura a diverses revistes com Guix i Guix d'Infantil. Ha publicat una vintena de contes infantils i diversos llibres relacionats amb la literatura infantil, el folklore o la biblioteca escolar. Podeu trobar l'assaig «La biblioteca, el cor de l'escola», el llibre «L'abraçada de la literatura» i el bloc «La invitació a la lectura» entre altres aportacions al món de la pedagogia.

fundaciobofill.cat/persona/centelles-jaume

Carlos Ortiz

Diplomat en Biblioteconomia i Documentació per la Universitat de Barcelona. S'ha especialitzat en gestió i direcció de biblioteques escolars, dissenyant i implementant serveis, per tal de donar resposta a les necessitats de la comunitat educativa dels centres. Ha desenvolupat programes per treballar la formació d'usuaris a la biblioteca, millorar-ne la Competència Informacional, incorporar el treball de les competències emocionals i les relacions socials i el plaer per la lectura.

fundaciobofill.cat/persona/ortiz-carlos

Javier García de Bustos

Assessor del Centre de Formació i Innovació del Professorat de Castella i Lleó, amb 3 dècades d'experiència com a docent desenvolupant projectes educatius, relacionats amb programació, robòtica, impressió 3D i realitat virtual. Coordinador de la creació de la Biblio-STEAM, del CEIP Nuestra Señora de la Piedad d'Herrera de Pisuerga, convertint la biblioteca escolar en un revolucionari multiespai físic, tecnològic i virtual que anima l'alumnat a llegir i aprendre.

fundaciobofill.cat/persona/javier_garcia_de_bustos

Inés Miret

Fundadora de Neturity i creadora de Laboratori Emilia. Ha actuat com a consultora internacional per a organismes com OEI i CERLALC, i ha col·laborat amb les polítiques de lectura i biblioteques a diversos països. En la seva línia de recerca sobre cultura escrita, biblioteques i societat en xarxa ha dirigit nou estudis entre el 2005 i el 2021. Ha liderat més de 50 projectes de promoció de la lectura en col·laboració amb diversos organismes, entre altres Lletres al límit de la Fundació Montemadrid, Lab Biblioteques de l'Institut Cervantes i Llegir Iberoamèrica Llegeix del Laboratori Emilia.

fundaciobofill.cat/persona/miret-ines

Jordi Jubany i Vila

Mestre per la UAB i Antropòleg Social i Cultural per la UB. Investigador en Societat i Educació digital. Docent i assessor tècnic en Serveis Educatius i en l'Administració Educativa. Formador en competència, cultura i ciutadania digital. Autor d'«Hiperconnectats? Educar-nos en un món digital» (Lectio, 2018) i «Aprentatge Social i Personalitzat: connectar per aprendre» (Universitat Oberta de Catalunya, 2012). Membre del consell de redacció del Diari de l'Educació. Coautor del Manifest per una Nova Cultura Digital.

fundaciobofill.cat/persona/jubany-jordi

Júlia Baena

Bibliotecària-documentalista, especialitzada en biblioteques escolars i literatura juvenil. Treballa com a bibliotecària escolar a l'Institut públic Menéndez i Pelayo (Barcelona) i exerceix com a professora al Màster de Biblioteques escolars i Promoció de la lectura (UAB-UB), a la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals i a la Facultat d'Educació (UB).

fundaciobofill.cat/persona/baena-julia

Marc Alabart

Mediador literari. Graduat en Mestre d'Educació Infantil i Mediador literari. Graduat en Mestre d'Educació Infantil i Primària i Màster en Biblioteques Escolars i Promoció de la Lectura. És professor associat a l'àmbit de la didàctica de la literatura infantil i juvenil a la Facultat d'Educació de la UB. Coordina els Premis Atrapallibres i Protagonista Jove del Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil. Membre de la Cooperativa Tàndem i del consell de redacció de la revista El Tatano.

fundaciobofill.cat/persona/alabart-marc

Marta López

Graduada en Educació Social amb més de quinze anys d'experiència en el lideratge de projectes associatius i de participació social i comunitària, entre els quals destaca la direcció de la Coordinadora de Mentoria Social, d'àmbit estatal, entre el 2016 i el 2021. Ha treballat a diverses organitzacions amb vocació educativa tant a Catalunya com al Regne Unit. Actualment és la Directora del Programa Lecxit de la fundació Jaume Bofill.

fundaciobofill.cat/persona/marta-lopez

Montserrat Fons Esteve

Mestra i doctora en Filosofia i Ciències de l'Educació. Actualment, és professora de Didàctica de la Llengua de la Universitat de Barcelona. Compagina la docència i la formació permanent dels mestres amb la investigació. Forma part del grup de recerca PLURAL-UB. És autora del llibre Llegir i escriure per viure i de diversos articles relacionats amb l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura inicials, el plurilingüisme i la formació dels mestres.

fundaciobofill.cat/persona/fons-montserrat

Montse Jiménez

Llicenciada en Filologia Anglogermànica per la UB. Directora pedagògica de Vedruna-Prats, docent del Màster Universitari en Lideratge i Innovació Educativa de Blanquerna-URLL. Autora, juntament amb Eva Bach, del llibre <<Mares i Pares influencers>> 50 eines per acompanyar adolescents d'avui. Juntes han creat el projecte <<Comunicació Educativa amb Cor>> i han elaborat diverses propostes psicopedagògiques basades en treballs de camp. Han participat conjuntament en formacions, conferències, jornades i congressos, publicant els seus treballs a portals digitals i en mitjans de comunicació d'àmbit local i nacional.

fundaciobofill.cat/persona/jimenez-montse

Rosa Piquín

Llicenciada en Filosofia i Ciències de l'Educació, professora jubilada de l'assignatura de Biblioteca Escolar en els graus d'infantil i primària de la Facultat de Formació del Professorat i Educació de la Universidad de Oviedo. L'equitat ha sigut la base de la seva formació i de tots els projectes que ha desenvolupat.

fundaciobofill.cat/persona/rosa_piquin

Referències

Asesoria Bibliotecas Escolares. (2020). *Centros LIA.2 IES Luís Seoane. Pontevedra*. <https://www.youtube.com/watch?v=0QfayVKYjrM&t=84s>

Ayure, M. *Innovar en la Biblioteca Escolar. Escuela y Pedagogía*. <https://escuelaypedagogia.educacionbogota.edu.co/miradas/innovar-en-la-biblioteca-escolar>

Badia, M. (2021). *6 Claus per impulsar la Biblioteca més enllà de la primària*. Jornada Activem la biblioteca fent xarxa. Serveis Territorials. <https://www.youtube.com/watch?v=dbQuwSu4WHg>

Baena, J. (2020). *L'organització de l'espai de la biblioteca escolar al segle XXI*. https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/biblioteca/biblioteca-escolar-en-el-segle-xxi/documents/11_baena.pdf

Baena, J. (2022). *Bibliopati. El viatge de la lectura*. Editorial Bromera. <https://www.bromera.com/pub/premsa/Guia-Bibliopati-Bromera.pdf>

Baena, J. (2023). *Les biblioteques escolars a Catalunya (2020-2021): un retrocés preocupant*. Anuari de Biblioteques, 1 (1). <https://revistes.ub.edu/index.php/Anuari-BLL/article/view/42476/39381>

Baena, J. (2023). *Biblioteca escolar i equitat digital: una oportunitat per convertir les biblioteques en agents de transformació social i cultural*. Laboratori d'Equitat Digital. Fundació Bofill. <https://equitadigital.cat/biblioteques-escolars-i-equitat-digital/>

Biblioteca Emilia Pardo Bazán. (2024). *Venres eléctricos*. <https://bibliotecaepb.blogspot.com/2024/01/venres-electricos.html>

Biblioteca Escolar do Agrupamento de Escolas de Vidigueira. (2022). *Ler e escrever*. <https://sites.google.com/a/aevid.pt/ler-e-escrever/juntos-com/juntos--dirio-do-projeto>

Biblioteca de Maga Tomasa. (2024). *Obradoiro de cociña*. <https://biblionavia.blogspot.com/2024/01/obradoiro-de-cocina.html>

Bibliotecas Escolares de Galicia. (2024). *#bescolaresgalAbertas: Voluntariado na biblioteca escolar*. <https://www.edu.xunta.gal/biblioteca/blog/?q=node/1415>

Bibliotech. (2024). *Situacions d'aprenentatge*. <https://bibliotech.cat/tots-els-recursos/#sa>

Biblioteques de Girona. (2023). *Programa de Biblioteques Escolars*. <https://www.girona.cat/biblioteques/cat/escoles.php>

Blasco, A. i Durban, G. (2011) *Competència informacional: del currículum a l'aula*. Associació de Mestres Rosa Sensat.

Bourdieu, P. i Wacquant, L. J. (2005). *Una invitación a la sociología reflexiva*. Siglo veintiuno. <https://sociologiaycultura.files.wordpress.com/2014/02/bourdieu-y-wacquant.pdf>

Camps, A. (2011). *Aprender a leer, leer para aprender: La competencia literaria*. Graó.

Cassany, D. (2012). En línia. *Leer y escribir en la red*. Anagrama.

CEE Manuel López Navalón. (2018). *Proxecto de bibliotecas inclusivas: despertando a nosa bibliodiversidades*. https://www.edu.xunta.gal/biblioteca/blog/files/redebe/31/Presentacions/CEE_Manuel_Lopez_Navalon._Eva_Formoso/CEE_MANUEL_LOPEZ_NAVALON._BIBLIOTECAS_INCLUSIVAS._PARTE_2.pdf

CEIP A Lama. (2025). *Chegan os superpoderes dos alimentos!!!* <http://www.orecantodeleo.org/2015/05/chegan-os-superpoderes-dos-alimentos.html>

CEIP Alfonso Rodríguez Castelao. (2020). *Centros LIA.2*. <https://www.youtube.com/watch?v=LqSDIxZKC60&t=82s>

CEIP Francisco Alcalá. (2024). *La biblioteca de mi cole*. <https://bibliofranciscoalcala.blogspot.com/2024/01/nuestras-familias-lectoras.html>

CEIP Milladoiro. (2023). *Laboratorio Documental: grupo 6 (2º e 3º ciclo EP)*. BE-LeoLab Milladoiro. <https://leolabmilladoiro.blogspot.com/2023/11/lab-documental-grupo-6-2-e-3-ciclo-ep.html>

CEIP Pepe de Xan Baña. (2017). *Obradoiros Maker*. https://www.youtube.com/watch?v=J1GG0jOXH_8&t=8s

CEIP Plurilingüe de Chancelas. (2024). *A biblio de Rabi*. <https://bibliorabbit.blogspot.com/>

Chambers, A. (2007). *El ambiente de la lectura*. Fondo de lectura económica.

Cimas, M. (2013). *La biblioteca de aula: organización, funcionamiento y posibilidades curriculares en el segundo ciclo de educación infantil*. [Trabajo de fin de grado, Universidade da Coruña] https://ruc.udc.es/dspace/bitstream/handle/2183/11830/CimasPazos_Melissa_TFG_2013.pdf?sequence=2

Colegio El Prado. (2019). *Experiencias educativas. Lectura y comprensión lectora*. https://www.colegioelpradolucena.es/?page_id=35217

Colegio Juan Bautista Irurzun. (2024). Kiosco Atalaya Digital. <https://sites.google.com/educacion.navarra.es/kisokoatalayadigital2324/inicio>

Consejería de Desarrollo Educativo y Formación Profesional. Junta de Andalucía. (s.f.). Guía del Plan de Lectura y de Bibliotecas Escolares - Red BBEE. <https://www.juntadeandalucia.es/educacion/portals/web/lecturas-bibliotecas-escolares>

Consejería de Educación y Empleo. Secretaría General de Educación. (2021). *Plan Estratégico de Bibliotecas Escolares y Lectura de Extremadura*. <http://lar.educarex.es/>

Consejería de Educación, Universidades, Cultura y Deportes. Gobierno de Canarias. (2019). Radio escolar digital de Canarias. <https://www3.gobiernodecanarias.org/medusa/ecoescuela/radio/>

Consell Nacional de la Lectura. (2023). *Pla nacional del llibre i la lectura de Catalunya*. <https://cultura.gencat.cat/ca/departament/plans-i-programes/ambit-sectorial/pla-nacional-del-llibre-i-la-lectura-de-catalunya/>

Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. (2018). *El calaix de la diversitat: llibres adaptats i recursos per a infants i joves amb discapacitat*. <https://biblioteques.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/El-calaix-de-la-diversitat-llibres-adaptats-i-recursos-per-a-infants-i-joves-amb-discapacitat-00001>

Departament d'Educació. Direcció General de Currículum i Personalització Subdirecció General de Plurilingüisme Servei de Suports i Recursos Lingüístics. (2020). *BE21: apunts per a la biblioteca escolar Programa biblioteca escolar "punedu"*. <http://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/biblioteca/biblioteca-escolar-en-el-segle-xxi/documents/BE21.pdf>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2012). *Estadística de les Biblioteques Escolars (EBE). Curs 2010-2011*. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/biblioteques-escolars/curs-2010-2011/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2015). *Disseny Universal per a l'Aprenentatge*. <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/projectes-educatius-inclusius/disseny-universal-per-a-laprenentatge>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2020). *Dinamitzem? Propostes per a la biblioteca escolar. Biblioteques escolars de Catalunya*. <https://projectes.xtec.cat/bescat/general/dinamitzem-propostes-per-a-la-biblioteca-escolar/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2021). *Estadística de Biblioteques Escolars*. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/biblioteques-escolars/curs-actual/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2021). *Estadística de les Biblioteques Escolars (EBE). Curs 2019-*

2020. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/biblioteques-escolars/curs-actual/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2021). *Estratègia Digital de Centre*. Departament d'Educació. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/publicacions/colleccions/pla-educacio-digital/estrategia-digital-centre/index.html>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2022). *Nous aprenentatges, nous espais*. <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/publicacions/monografies/nous-aprenentatges-nous-espais/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2022). *Projecte Erasmus CETE+*. <https://projectes.xtec.cat/bescat/general/projecte-erasmus-cete/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2023). *Biblioteques escolars de Catalunya. Bones pràctiques: Participació col·laborativa per a la transformació de la biblioteca del centre*. <https://projectes.xtec.cat/bescat/general/bones-practiques-participacio-collaborativa-per-a-la-transformacio-de-la-biblioteca-del-centre/>

Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. (2023). *Converses amb periodistes per commemorar la Setmana Mundial de l'Alfabetització Mediàtica i Informacional (AMI) 2023*. Canal de Reporters. La medioteca del periodisme a les aules. <https://projectes.xtec.cat/canaldereporters/setmana-ami/>

Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. (2013). *Directrius i estàndards per a les biblioteques dels centres educatius de Catalunya*. <https://repositori.educacio.gencat.cat/handle/20.500.12694/1207>

REFERÈNCIES

- Departament d'Educació. Servei de Suports i Recursos Lingüístics. (2021). *La biblioteca escolar com a eina d'inclusió*. <https://repositori.educacio.gencat.cat/handle/20.500.12694/2100#page=1>
- Durban, G. Cid, A. i Guerrero, J. (2012). *Programas para el desarrollo de la competencia informacional articulados desde la biblioteca escolar*. Consejería de Educación Dirección General de Ordenación y Evaluación Educativa. Junta de Andalucía. <https://www.juntadeandalucia.es/educacion/portals/web/libro-abierto/detalles/-/contenidos/detalle/programas-para-el-desarrollo-de-la-competencia-informacional-articulados-desde-la-biblioteca-escolar>
- Ee Loh, C. i Tam, A. (2019). *School Library Perspectives from Asia: Trends, Innovations and Challenges in Singapore, Hong Kong and Japan*. IASL Annual Conference Proceedings. 10.29173/iasl7258. https://www.researchgate.net/publication/336398934_School_Library_Perspectives_from_Asia_Trends_Innovations_and_Challenges_in_Singapore_Hong_Kong_and_Japan
- Escola El Sitjar. (2024). *Art en família*. <https://agora.xtec.cat/ceipelsitjar/categoria/biblioteca/families/>
- Escola Elvira Cuyàs. (2024). *Biblioteca Elvira Cuyàs*. <https://sites.google.com/escolaelviracuyas.cat/blogbibliotecaelviracuyas/inici>
- Escola Pompeu Fabra. (2024). *Biblioteca*. <https://agora.xtec.cat/ceippompeufabrantadria/?s=biblioteca>
- Escola Sant Josep el Pi. (2022). *Bookface Challenge*. <https://agora.xtec.cat/ceip-esjep/general/bookface-challenge/>
- Escola Sant Miquel. (2019). *Els Llibres del Baobab*. <https://www.youtube.com/channel/UCfaMVD8jmeO4qagAi1sQYvg>
- Fons, M. i Vilà, M. (2010). *Leer y escribir para aprender en la universidad*. Octaedro.
- Fullan, M. (2010). *Liderar en una cultura de cambio*. Editorial Morata.
- Fundació Bofill. (2015). *Les expectatives del professorat, clau de l'èxit educatiu?* <https://fundaciobofill.cat/videos/les-expectatives-del-professorat-clau-de-lexit-educatiu>
- Fundació Bofill. (2017). *Com dissenyar espais educatius per aprendre i conviure?* <https://fundaciobofill.cat/publicacions/com-dissenyar-espais-educatius-aprendre-i-conviure>
- Fundació Bofill. (2023). *Entrevista a Liz McChesney. "Els infants mereixen trobar l'alegria als llibres, però molts no tenen eines per accedir-hi"*. <https://fundaciobofill.cat/blog/els-infants-mereixen-trobar-l-alegria-als-llibres-pero-molts-no-tenen-eines-per-accedir-hi>
- Fundació Bofill. (2023). *Entrevista a Lorenzo Marini. La desinformació no desapareixerà i per això hem d'aconseguir que els joves siguin capaços de reconèixer les informacions fiables*. <https://equitatdigital.cat/la-desinformacio-no-desapareixerà/>
- Fundació Bofill. (2024). *Missió: Equitat Digital*. <https://equitatdigital.cat/#missio>
- García, J. B., Barrio, M. i Vázquez, A. (2023). (Coords.). *Educación inclusiva para que nadie quede invisible*. Revista entera2.0, 10. Associació Espiral, Educació i Tecnologia. <https://ciberespinal.org/es/entera2-0-numero-10>
- Generalitat de Catalunya. (2010). *La biblioteca escolar, un recurs educatiu*. Assessorament a les biblioteques escolars des dels Serveis Educatius. https://ateneu.xtec.cat/wiki/form/wikiexport/cmd/bib/bese/modul_1/tema_1
- Generalitat de Catalunya. (2022). *La biblioteca escolar dins un ecosistema*. https://ateneu.xtec.cat/wiki/form/wikiexport/cmd/bib/beid/modul_4/index
- Generalitat de Catalunya. *Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació*. DOGC núm. 5422. (2009). <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=480169>
- Generalitat de Catalunya. Resolució ENS/1128/2016, de 26 d'abril, dels perfils professionals dels llocs de treball específics en centres educatius públics dependents del Departament d'Ensenyament i el procediment de capacitació professional per ocupar-los. (2016). <https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=725394>
- Gros, B., i Contreras, D. (2006). *Alfabetització digital i competències informacionals*. Laboratori de Mitjans Interactius / Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Gros, B. i Contreras, D. (2006). *La alfabetización digital y el desarrollo de competencias ciudadanas*. Revista iberoamericana de educación, 42, 103-125. doi: <https://rieoei.org/historico/documentos/rie42a06.pdf>
- Grup de treball biblioteques escolars. (2023). *Reivindiquem el dret a tenir biblioteques escolars de qualitat*. <https://www.cobdc.net/gtbescolars/>

- Harvard Health Publishing. Harvard Medical School. (2019). *Staying focused in the era of digital distractions*. <https://www.health.harvard.edu/staying-healthy/staying-focused-in-the-era-of-digital-distractions>
- Herrero, E. i La Rosa, L. (2023). *Estudio de alfabetización mediática en centros de Educación Secundaria Obligatoria*. Ministerio de Educación y Formación Profesional. https://www.libreria.educacion.gob.es/libro/estudio-de-alfabetizacion-mediatica-en-centros-de-educacion-secundaria-obligatoria_181935/edicion/pdf-180572/
- IES Monelos. (2012). *Tetractis. Boletín de divulgación matemática*. <https://tetractismonelos.blogspot.com/>
- Inspection générale des bibliothèques. (2013). *Les relations des bibliothèques des collectivités territoriales avec les établissements scolaires*. <https://www.culture.gouv.fr/Thematiques/Livre-et-lecture/Documentation/Publications/Rapports-de-l-IGB/Les-relations-des-bibliotheques-des-collectivites-territoriales-avec-les-etablissements-scolaires>
- Institut Miquel Martí i Pol. (2023). *Els i les escriptors ens visiten*. <https://agora.xtec.cat/iesmarti-i-pol/general/els-i-les-escriptors-ens-visiten/>
- Instituto Nacional de Estadística. (2021). *Encuesta sobre Equipamiento y Uso de Tecnologías de Información y Comunicación en los hogares*. https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176741&menu=ultiDatos&idp=1254735576692
- Instituto Nacional de Evaluación Educativa. (2023). PISA 2022. *Programa para la Evaluación Internacional de los Estudiantes*. Informe español. https://www.libreria.educacion.gob.es/ebook/184935/free_download/
- Instituto Nacional de Tecnologías Educativas y de Formación de Profesorado. (2022). *La Biblio-STEAM: Un espacio global de aprendizaje del CEIP Nuestra Señora de la Piedad*. <https://auladelfuturo.intef.es/experiencias/la-biblio-steam-un-espacio-global-de-aprendizaje-del-ceip-nuestra-senora-de-la-piedad/>
- Institut Obert de Catalunya. (s.d.). *Instal·lació de portals web d'aprenentatge*. https://ioc.xtec.cat/materials/FP/Recursos/fp_smx_m08_/web/fp_smx_m08_htmlindex/WebContent/u6/a1/continguts.html
- International Federation of Library Associations and Institutions. (2018). *Directrius IFLA per a la biblioteca escolar*. https://cobdc.org/wp-content/uploads/directrius_ifla_biblio_escolar_web.pdf
- Jefatura de Estado. Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. BOE, núm. 106. (2006). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-7899>
- Jover, G. (2017). Las bibliotecas escolares, clave para la equidad. *El diario de la educación*. <https://eldiariodelaeducacion.com/2017/06/22/las-bibliotecas-escolares-clave-para-la-equidad/>
- Jover, G. (2020). *Biblioteca escolar, equidad educativa y cohesión social*. https://xtec.gencat.cat/web/.content/projectes/biblioteca/biblioteca-escolar-en-el-segle-xxi/documents/2_jover.pdf
- Klinenberg, E. (2018). *To Restore Civil Society, Start With the Library. This crucial institution is being neglected just when we need it the most*. New York Times. <https://www.nytimes.com/2018/09/08/opinion/sunday/civil-society-library.html>
- Krashen, S. D. (2004). *The power of reading: Insights from the research*. Libraries Unlimited. *El diario de la educación*. <https://eldiariodelaeducacion.com/2017/06/22/las-bibliotecas-escolares-clave-para-la-equidad/>
- Lewis, K. R. (2019). *Making It Matter: National School Library Standards for School Administrators*. Knowledge Quest, 47(5), 56-63. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1215096>
- Mekis, C. (2016). *La formación del lector escolar. Oportunidades desde el entorno familiar, educacional, cultural y social*. Prensas Universitarias de Zaragoza.
- Mekis, C. i Anwandter, C. (2019). *Bibliotecas escolares para el siglo XXI*. Desarrollo de comunidades de lectura. Narcea.
- Mekis, C., i Anwandter, L. (2019). *Bibliotecas escolares en el siglo XXI: Un enfoque pedagógico*. Universidad Católica de Chile.
- Ministerio de Cultura y Deporte. Subdirección de Coordinación Bibliotecaria. (2023). *Aprender en la biblioteca: Guía*. <https://travesia.mcu.es/items/1885e6bf-2d36-4d60-8c3f-3150d2f43727>
- Ministerio de Educación. Educación Escolar. (s.f). *Plan Nacional de lectura*. <https://escolar.mineduc.cl/apoyo-la-trayectoria-educativa/plan-nacional-lectura/>
- Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. (2014). *La participación de las familias en la educación escolar*. <https://www.educacionyfp.gob.es/dam/jcr:c60ac608-1cc3-49fc-9605-ad20f35b0627/estudioparticipacion.pdf>

REFERÈNCIES

- Ministerio de Educación y Formación Profesional. Secretaría de Estado de Educación y Formación Profesional. (2019). *PISA 2018. Programa para la Evaluación Internacional de los Estudiantes*. Informe español. <https://www.educacionyfp.gob.es/inee/evaluaciones-internacionales/pisa/pisa-2018.html>
- Ministerio de Educación y Formación Profesional. (2021). *Bibliotecas escolares. Curso 2019-2020*. <https://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas/no-universitaria/centros/bibliotecas/2019-2020.html>
- Ministerio de Educación y Formación Profesional. (2021). *Estadísticas de bibliotecas escolares*. <https://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas/no-universitaria/centros/bibliotecas.html>
- Ministerio de Educación y Formación Profesional (2023). PIRLS 2021. *Estudio Internacional de Progreso en Comprensión Lectora*. Informe español. <https://www.educacionyfp.gob.es/mc/sgctie/comunicacion/blog/mayo2023/pirls2021.html>
- Ministerio de Educación, Secretaría de estado de educación y Formación Profesional. (2011). *Marco de referencia para las bibliotecas escolares*. Comisión Técnica de las Bibliotecas Escolares. <https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Marco-referenciabescolares.pdf>
- Miret, I., Baró M., Dussel, I. i Maña, T. (2021). *Huellas de un viaje. Trayectorias y futuros de las bibliotecas escolares en Galicia*. Dirección Xeral de Centros e Recursos Humanos. (Consellería de Cultura, Educación e Universidade de la Xunta de Galicia) https://libreria.xunta.gal/sites/default/files/downloads/publicacion/huellas_de_un_viaje.pdf
- Miret, I., Baró, M., Mañá, T. i Velloso, I. (2011). *Bibliotecas escolares ¿entre interrogantes? Herramienta de autoevaluación. Preguntas e indicadores para mejorar la biblioteca*. Ministerio de Educación. Secretaría de Estado de Educación y Formación Profesional y Fundación Germán Sánchez Ruipérez. <https://fundaciongsr.com/wp-content/uploads/2016/03/Bibliotecas-escolares-entre-interrogantes.pdf>
- Miret, I., Bujosa, A., i Torner, P. (2011). *Lectura digital y tradicional. ¿Dos formas de lectura con finalidades distintas?* Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento (RUSC), 8(2), 85-97.
- Novoa, C. (2015). *Bibliotecas escolares: una vez más, argumentos para una intervención de urgencia*. Bloc de Bid, 15. <https://www.ub.edu/blokdebid/es/content/bibliotecas-escolares-una-vez-mas-argumentos-para-una-intervencion-de-urgencia>
- Parisi-Moreno, V., Selfa, M. i Llonch-Molina, N. (2020). *Bibliotecas escolares: revisión bibliográfica sistematizada y análisis de la producción científica (2010-2019)*. Ocnos, 19 (1), 32-42. doi: https://doi.org/10.18239/ocnos_2020.19.1.2152
- Pentagram. (s.f.). The Library Initiative. <https://www.pentagram.com/work/the-library-initiative/story>
- Peón, J. (2020). *El Programa Integral de Bibliotecas Escolares y especializadas del sistema educativo de la provincia de Buenos Aires*. Centro de Documentación e Información Educativa (DGCyE). <https://cendie.abc.gob.ar/revistas/index.php/revistaanales/article/view/96/605>
- Piquin, R. (2019). *AMI piedra angular de las bibliotecas escolares*. Jornada Castilla y León. <https://www.educacion.jcyl.es/fomentolectura/es/informacion-especifica/ami-alfabetizacion-mediatica-informacional/formacion/ami-piedra-angular-bibliotecas-escolares>
- Ramón, P. J. (2022). *Bibliotecas y Disciplinas STEAM. Un matrimonio bien avenida*. Junta de Andalucía. Consejería de Desarrollo Creativo y Formación Profesional. <https://www.juntadeandalucia.es/educacion/portals/web/libro-abierto/opinion/-/novedades/detalle/Ui05RjzNWrQE/bibliotecas-y-disciplinas-steam-un-matrimonio-bien-avenido>
- Rede de Bibliotecas Escolares. (2021). *Bibliotecas Escolares: presentes para o futuro*. https://rbe.mec.pt/np4?newsId=890&fileName=qe_21.27.pdf
- Rede Bibliotecas Escolares. (2023). *Aprender com a BE a detetar "Fake News"*. <https://www.rbe.mec.pt/np4/aprender-com-a-be-a-detetar-fake-news.html>
- Reyes, L. (2020, 22 de novembre). *La formació literària a l'escola*. [Pòdcast]. Tandem. <https://www.tandemlij.cat/formacio-literaria-a-lescola-amb-lara-reyes/>
- Ripoll, J. C. (2023). *Un marco para el desarrollo de la competencia lectora*. Subdirección General de Cooperación Territorial e Innovación Educativa. Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes. https://www.libreria.educacion.gob.es/libro/un-marco-para-el-desarrollo-de-la-competencia-lectora_183942/
- Roig, M. i Juan, A. (2018). *Us imagineu una #BibliotecaEscolar... com a agent de #RevolucióEducativa?* Fundació Bofill. https://fundaciobofill.cat/uploads/docs/m/t/g/l/b/z/l/d/p/1_us-imagineu-una-be-agent-de-revolucio-educativa.pdf
- Rosàs, M. i Torralba, F. (2019). *Som crítics? Fonaments per a una educació compromesa*. Fundació Bofill. <https://fundaciobofill.cat/publicacions/som-critics>

- Sánchez, M. M. i Adell, J. (2023). *El negacionismo digital*. El Diario de la Educación. <https://eldiariodelaeducacion.com/2023/07/24/el-negacionismo-digital/>
- Servei Educatiu del Vallès Occidental VI. (2019). *Maleta d'àlbums Il·lustrats sobre Inclusió*. <https://view.genial.ly/5cb04f26bcfaf90f5477b73f/guide-maleta-inclusio>
- School Library Perspectives from Asia: Trends, Innovations and Challenges in Singapore, Hong Kong and Japan. (2019). https://www.researchgate.net/publication/336398934_School_Library_Perspectives_from_Asia_Trends_Innovations_and_Challenges_in_Singapore_Hong_Kong_and_Japan
- Scolari, C. A. (2018). *Alfabetismo transmedia en la nueva ecología de los medios*. Libro blanco. http://transmedialiteracy.upf.edu/sites/default/files/files/TL_whit.es.pdf
- Soler, J. L., Aparicio, L., Díaz, O., Escolano, E. i Rodríguez, A. (Coords.) (2016). *Inteligencia Emocional y Bienestar II reflexiones, experiencias profesionales e investigaciones*. Ediciones Universidad de San Jorge. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=655308>
- UNESCO. (2018). *Las cinco leyes de la alfabetización mediática e informacional*. <https://www.unesco.org/es/media-information-literacy/five-laws>
- UNESCO. (2023). *Alfabetización Mediática e Informacional*. <https://www.unesco.org/es/media-information-literacy>
- Universitat de Barcelona. (2022). *BIBES. Grup de Recerca sobre Biblioteques, Educació i Societat*. <https://webgrec.ub.edu/cgi-bin/3DADREC/crfitgrup.cgi?PAR=BESCOLAR>
- Vázquez, M. A. (2019). *La integración de las tecnologías digitales en los centros educativos. actores y prácticas. Tres estudios de caso*. [Tesis doctoral, Universitat Oberta de Catalunya]. <https://www.tesisenred.net/handle/10803/668811#page=1>
- Virai arquitectura. (2016). *Biblioteca en Fandema School*. <https://www.virai.eu/biblioteca-en-fandema-school/>
- Williams, D., Wavell, C. i Morrison, K. (2013). *Impact of school libraries on learning. Critical review of published evidence to inform the Scottish education community*. Scottish Library and Information Council (SLIC). <https://scottishlibraries.org/media/1211/impact-of-school-libraries-on-learning-2013.pdf>
- Xunta de Galicia. (2020). *Bibliotecas escolares abiertas, activas e imprescindibles*. Revista de Ensino. <https://www.edu.xunta.gal/eduga/1933/biblioteca-escolar/bibliotecas-escolares-abiertas-activas-imprescindibles>
- Xunta de Galicia. (2021). *Obradoiro na Biblioteca Creativa: E-téxtiles, Scratch e Makey Makey*. Revista de Ensino. <https://www.edu.xunta.gal/eduga/2176/boas-practicas/obradoiro-na-biblioteca-creativa-textiles-scratch-makey-makey>
- Xunta de Galicia. Resolución de 6 de junio de 2023 de la Dirección general de Ordenación e Innovación Educativa por la que se convoca el Plan de mejora de bibliotecas escolares en centros públicos no universitarios de titularidad de la Consellería de Cultura, Educación, Formación Profesional y Universidades para el curso 2023/24. (2023). <https://www.edu.xunta.gal/portal/es/node/40172>

